ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 26ης Ιανουαρίου 2023 *

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 – Άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′ – Αρχές που διέπουν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Περιορισμός των σκοπών – Ελαχιστοποίηση των δεδομένων – Άρθρο 6, στοιχείο α′ – Σαφής διάκριση μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των διαφόρων κατηγοριών προσώπων – Άρθρο 8 – Νομιμότητα της επεξεργασίας – Άρθρο 10 – Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο – Επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων – Έννοια της "επεξεργασίας που επιτρέπεται από το δίκαιο των κρατών μελών" – Έννοια της "απολύτως αναγκαίας" επεξεργασίας – Εξουσία εκτιμήσεως – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρα 7, 8, 47, 48 και 52 – Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας – Τεκμήριο αθωότητας – Περιορισμός – Αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα – Κατηγορούμενοι – Συλλογή φωτογραφικών και δακτυλοσκοπικών δεδομένων προς τον σκοπό της καταγραφής τους και λήψη βιολογικού δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA – Διαδικασία καταναγκαστικής συλλογής – Συστηματικός χαρακτήρας της συλλογής»

Στην υπόθεση C-205/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Spetsializiran nakazatelen sad (ποινικό δικαστήριο ειδικών αρμοδιοτήτων, Βουλγαρία) με απόφαση της 31ης Μαρτίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Μαρτίου 2021, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά

V.S.,

παρισταμένου του:

Ministerstvo na vatreshnite raboti, Glavna direktsia za borba s organiziranata prestapnost,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, Δ. Γρατσία (εισηγητή), M. Ilešič, I. Jarukaitis και Z. Csehi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: A. Calot Escobar

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Βουλγαρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Georgieva και T. Mitova,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Bénard, την A.-L. Desjonquères, και τους D. Dubois και T. Stéhelin,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους H. Kranenborg, M. Wasmeier και I. Zaloguin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Ιουνίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και γ′, του άρθρου 6, στοιχείο α′, και των άρθρων 8 και 10 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ 2016, L 119, σ. 89), καθώς και των άρθρων 3, 8, 48 και 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας κινηθείσας κατά της V.S., η οποία, κατόπιν της απαγγελίας κατηγοριών εναντίον της, δεν συναίνεσε στη συλλογή από την αστυνομία των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων της προς τον σκοπό της καταγραφής τους.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο ΓΚΠΔ

3 Η αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των

δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1, και διορθωτικά ΕΕ 2018, L 127, σ. 2, και ΕΕ 2021, L 74, σ. 35, στο εξής: ΓΚΠΔ) αναφέρει τα εξής:

«Η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης έναντι των απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψής τους και της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων αυτών, αποτελεί το αντικείμενο ειδικής ενωσιακής νομικής πράξης. Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει συνεπώς να εφαρμόζεται σε δραστηριότητες επεξεργασίας για τους σκοπούς αυτούς. […]»

4 Το άρθρο 2 του ΓΚΠΔ, το οποίο επιγράφεται «Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής», προβλέπει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

α) στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης,

[…]

δ) από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια.»

5 Το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», προβλέπει στις παραγράφους 1, 2 και 4 τα εξής:

«1. Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) το υποκείμενο των δεδομένων έχει παράσχει ρητή συγκατάθεση για την επεξεργασία αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς, […]

β) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση των υποχρεώσεων και την άσκηση συγκεκριμένων δικαιωμάτων του υπευθύνου επεξεργασίας ή του υποκειμένου των δεδομένων στον τομέα του εργατικού δικαίου και του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας, […]

γ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλου φυσικού προσώπου, […]

δ) η επεξεργασία διενεργείται, με κατάλληλες εγγυήσεις, στο πλαίσιο των νόμιμων δραστηριοτήτων ιδρύματος, οργάνωσης ή άλλου μη κερδοσκοπικού φορέα με πολιτικό, φιλοσοφικό, θρησκευτικό ή συνδικαλιστικό στόχο, […]

ε) η επεξεργασία αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία έχουν προδήλως δημοσιοποιηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων,

στ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων ή όταν τα δικαστήρια ενεργούν υπό τη δικαστική τους ιδιότητα,

ζ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων,

η) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για σκοπούς προληπτικής ή επαγγελματικής ιατρικής, εκτίμησης της ικανότητας προς εργασία του εργαζομένου, ιατρικής διάγνωσης, παροχής υγειονομικής ή κοινωνικής περίθαλψης ή θεραπείας ή διαχείρισης υγειονομικών και κοινωνικών συστημάτων και υπηρεσιών, […]

θ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους δημόσιου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας, όπως η προστασία έναντι σοβαρών διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας ή η διασφάλιση υψηλών προτύπων ποιότητας και ασφάλειας της υγειονομικής περίθαλψης και των φαρμάκων ή των ιατροτεχνολογικών προϊόντων, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή του δικαίου κράτους μέλους, το οποίο προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων, ειδικότερα δε του επαγγελματικού απορρήτου, ή

ι) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς […]

[…]

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν περαιτέρω όρους, μεταξύ άλλων και περιορισμούς, όσον αφορά την επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων ή δεδομένων που αφορούν την υγεία.»

Α. Η οδηγία 2016/680

6 Οι αιτιολογικές σκέψεις 9 έως 12, 14, 26, 27, 31 και 37 της οδηγίας 2016/680 έχουν ως εξής:

«(9) […] Ο [ΓΚΠΔ] θεσπίζει γενικούς κανόνες για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ένωση.

(10) Στη δήλωση αριθ. 21 σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας, η οποία προσαρτάται στην Τελική Πράξη της διακυβερνητικής διάσκεψης η οποία υιοθέτησε τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η διάσκεψη αναγνωρίζει ότι, λόγω της ιδιαίτερης φύσης των εν λόγω τομέων, ενδέχεται να απαιτηθούν ειδικοί κανόνες σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία τους στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας, βάσει του άρθρου 16 ΣΛΕΕ.

(11) Ενδείκνυται, επομένως, οι εν λόγω τομείς να διέπονται από μια οδηγία η οποία θεσπίζει ειδικούς κανόνες για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από τις απειλές κατά της δημόσιας ασφαλείας και της αποτροπής τους, με σεβασμό της ειδικής φύσης των εν λόγω δραστηριοτήτων. […]

(12) Οι δραστηριότητες που εκτελούνται από την αστυνομία ή από άλλες αρχές επιβολής του νόμου επικεντρώνονται κυρίως στην πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση ή τη δίωξη ποινικών αδικημάτων, περιλαμβανομένων των αστυνομικών δραστηριοτήτων που εκτελούνται χωρίς προηγούμενη γνώση εάν ένα περιστατικό αποτελεί ποινικό αδίκημα. […] Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν στις αρμόδιες αρχές άλλα καθήκοντα που δεν ασκούνται απαραιτήτως για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους, κατά τρόπο ώστε η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για αυτούς τους άλλους σκοπούς, εφόσον εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, να υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του [ΓΚΠΔ].

[…]

(14) Καθώς η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη διάρκεια δραστηριότητας που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια, δραστηριότητες υπηρεσιών ή μονάδων που ασχολούνται με θέματα εθνικής ασφάλειας και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα κράτη μέλη κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο του τίτλου V κεφάλαιο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) δεν θα πρέπει να θεωρούνται δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

[…]

(26) […] Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι επαρκή και σχετικά με τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία. Προς τούτο, θα πρέπει κυρίως να διασφαλίζεται ότι τα συλλεχθέντα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν πλεονάζουν και δεν διατηρούνται περισσότερο από όσο απαιτείται για τον σκοπό για τον οποίο υποβάλλονται σε επεξεργασία. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο εάν ο σκοπός της επεξεργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα. […]

(27) Για την πρόληψη, διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης συγκεκριμένων ποινικών αδικημάτων και πέραν του πλαισίου αυτού, ώστε να κατανοούν καλύτερα τις εγκληματικές δραστηριότητες και να προβαίνουν σε συσχετισμούς μεταξύ διαφορετικών διαπιστωθέντων ποινικών αδικημάτων.

[…]

(31) Αναπόσπαστο στοιχείο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας είναι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν διαφορετικές κατηγορίες υποκειμένων των δεδομένων. Επομένως, όπου αρμόζει και στον βαθμό του εφικτού, θα πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν σε διαφορετικές κατηγορίες υποκειμένων δεδομένων, όπως υπόπτων, προσώπων που έχουν καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα, θυμάτων και άλλων, π.χ. μαρτύρων, προσώπων που κατέχουν σχετικές πληροφορίες ή προσώπων επαφής και συνεργών υπόπτων και καταδικασθέντων εγκληματιών. Αυτό δεν θα πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή του δικαιώματος του τεκμηρίου της αθωότητας, όπως κατοχυρώνεται από το Χάρτη και από την ΕΣΔΑ, όπως αυτά ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αντιστοίχως.

[…]

(37) Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι εκ φύσεως ιδιαίτερα ευαίσθητα σε σχέση με θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες χρήζουν ειδικής προστασίας, καθότι το πλαίσιο της επεξεργασίας τους μπορεί να δημιουργήσει σημαντικούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. […]»

7 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2016/680, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και στόχοι», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει τους κανόνες που αφορούν στην προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους.

2. Σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη:

α) προστατεύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων και, ειδικότερα, το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· […]

β) διασφαλίζουν ότι η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ αρμοδίων αρχών εντός της Ένωσης, εφόσον η ανταλλαγή αυτή απαιτείται από το ενωσιακό δίκαιο ή το δίκαιο των κρατών μελών, δεν μπορεί να περιοριστεί ούτε να απαγορευτεί για λόγους που σχετίζονται με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

8 Το άρθρο 2 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει στις παραγράφους 1 και 3 τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς που καθορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1.

[…]

3. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

α) στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης·

[…]».

9 Κατά το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

1. “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (“υποκείμενο των δεδομένων”)· το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως σε όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας, ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου·

2. “επεξεργασία”: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται, με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή·

[…]

7. “αρμόδια αρχή”:
   α) κάθε δημόσια αρχή αρμόδια για την πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση ή τη δίωξη ποινικών αδικημάτων ή την εκτέλεση ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους· […]

[…]

12. “γενετικά δεδομένα”: τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν στα γενετικά χαρακτηριστικά φυσικού προσώπου που κληρονομήθηκαν ή αποκτήθηκαν, όπως προκύπτουν, ιδίως, από ανάλυση βιολογικού δείγματος του εν λόγω φυσικού προσώπου και τα οποία παρέχουν μοναδικές πληροφορίες σχετικά με τη φυσιολογία ή την υγεία του εν λόγω φυσικού προσώπου·

13. “βιομετρικά δεδομένα”: δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία προκύπτουν από ειδική τεχνική επεξεργασία συνδεόμενη με φυσικά, βιολογικά ή συμπεριφορικά χαρακτηριστικά φυσικού προσώπου, και τα οποία επιτρέπουν ή επιβεβαιώνουν την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση του εν λόγω φυσικού προσώπου, όπως εικόνες προσώπου ή δακτυλοσκοπικά δεδομένα·

[…]».

10 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2016/680, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

α) υποβάλλονται σε σύννομη και δίκαιη επεξεργασία·

β) συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς·

γ) είναι κατάλληλα, συναφή και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία·

[…]».

11 Το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διάκριση μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών υποκειμένων των δεδομένων», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση και στον βαθμό του εφικτού, προβλέπουν ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας διακρίνει σαφώς μεταξύ δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διαφορετικών κατηγοριών υποκειμένων, παραδείγματος χάριν:

α) προσώπων σε σχέση με τα οποία υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξαν ή πρόκειται να διαπράξουν ποινικό αδίκημα·

β) προσώπων τα οποία καταδικάστηκαν για ποινικό αδίκημα·

γ) θυμάτων ποινικού αδικήματος ή προσώπων για τα οποία ορισμένα πραγματικά περιστατικά δημιουργούν την πεποίθηση ότι μπορεί να είναι θύματα ποινικού αδικήματος· και

δ) άλλων μερών ως προς ποινικό αδίκημα, όπως προσώπων που ενδέχεται να κληθούν να καταθέσουν σε ανακρίσεις σχετικά με ποινικά αδικήματα ή σε επακόλουθη ποινική διαδικασία ή προσώπων που μπορούν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με ποινικά αδικήματα, ή προσώπων επικοινωνίας ή συνεργών των προσώπων που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β).»

12 Το άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Νομιμότητα της επεξεργασίας», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι η επεξεργασία είναι σύννομη μόνον εάν και στον βαθμό που είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που ασκείται από αρχή αρμόδια για τους σκοπούς

που προβλέπονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και βασίζεται στο δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών.

2. Το δίκαιο κράτους μέλους που ρυθμίζει την επεξεργασία στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας καθορίζει τουλάχιστον τους στόχους της επεξεργασίας, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και τους σκοπούς της επεξεργασίας.»

13 Το άρθρο 9 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ειδικοί όροι επεξεργασίας», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συγκεντρώνονται από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς του άρθρου 1 παράγραφος 1 δεν υφίστανται επεξεργασία για σκοπούς άλλους από αυτούς του άρθρου 1 παράγραφος 1, εκτός εάν αυτή η επεξεργασία επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών. Όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται επεξεργασία για τέτοιους άλλους σκοπούς, εφαρμόζεται ο [ΓΚΠΔ], εκτός εάν η επεξεργασία διενεργείται στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

2. Σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές είναι επιφορτισμένες από το δίκαιο του κράτους μέλους με την εκτέλεση καθηκόντων διαφορετικών από εκείνων που εκτελούνται για τους σκοπούς του άρθρου 1 παράγραφος 1, εφαρμόζεται ο [ΓΚΠΔ] στην επεξεργασία που διενεργείται για τους εν λόγω σκοπούς […], εκτός εάν η επεξεργασία διενεργείται στο πλαίσιο δραστηριότητας που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.»

14 Κατά το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680:

«Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων για την αποκλειστική ταυτοποίηση ενός φυσικού προσώπου ή δεδομένων που αφορούν στην υγεία ή τη σεξουαλική ζωή ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό επιτρέπονται μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαίες, με την επιφύλαξη των κατάλληλων διασφαλίσεων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων και εφόσον:

α) επιτρέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών·

β) επιβάλλονται για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλου φυσικού προσώπου· ή

γ) η επεξεργασία αυτή αφορά σε δεδομένα τα οποία έχουν προδήλως δημοσιοποιηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων.»

15 Το άρθρο 52 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Με την επιφύλαξη οποιασδήποτε άλλης διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής, τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι κάθε υποκείμενο δεδομένων έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία σε μία μόνον εποπτική αρχή, εάν το υποκείμενο των δεδομένων θεωρεί ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν παραβιάζει τις διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας.»

16 Το άρθρο 53 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής κατά εποπτικής αρχής», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Με την επιφύλαξη οποιασδήποτε άλλης διοικητικής ή μη δικαστικής προσφυγής, τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής κατά νομικά δεσμευτικής απόφασης εποπτικής αρχής που το αφορά.»

17 Κατά το άρθρο 54 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής κατά υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία»:

«Με την επιφύλαξη οποιασδήποτε διαθέσιμης διοικητικής ή μη δικαστικής προσφυγής, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή δυνάμει του άρθρου 52, τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής εάν θεωρούν ότι τα δικαιώματά τους που απορρέουν από διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας παραβιάστηκαν ως αποτέλεσμα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν κατά παράβαση των εν λόγω διατάξεων.»

18 Το άρθρο 63 της οδηγίας 2016/680, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο», ορίζει στις παραγράφους 1 και 4 τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο έως τις 6 Μαΐου 2018, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία. […]

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

[…]

4. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.»

Το βουλγαρικό δίκαιο

Ο NK

19 Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 2, του Nakazatelen kodeks (ποινικού κώδικα), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: NK), τα αδικήματα τελούνται εκ προθέσεως όταν ο δράστης έχει επίγνωση της φύσης της πράξης του ή όταν επιθυμεί την επέλευση του αποτελέσματος του αδικήματος ή όταν επιτρέπει την επέλευση του αποτελέσματος αυτού. Η μεγάλη πλειονότητα των αδικημάτων που προβλέπονται στον NK τελείται εκ προθέσεως.

20 Κατά το άρθρο 255 του NK, «όποιος διαπράττει απάτη κατά τη βεβαίωση και την εξόφληση φορολογικών οφειλών μεγάλου ύψους», υπό τις προϋποθέσεις που τάσσει ρητώς ο νόμος, τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή από ένα έως έξι έτη, καθώς και με πρόστιμο ύψους 2 000 βουλγαρικών λεβ (BGN) (περίπου 1 000 ευρώ).

21 Σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 321, παράγραφοι 2 και 3, και του άρθρου 94, σημείο 20, του ΝΚ, όποιος συμμετέχει σε εγκληματική οργάνωση συσταθείσα με σκοπό τον προσπορισμό περιουσιακού οφέλους διά της τέλεσης αδικημάτων για τα οποία προβλέπεται κύρωση «στερητική της ελευθερίας» άνω των τριών ετών, τιμωρείται με ποινή «στέρησης της ελευθερίας» από τρία έως δέκα έτη. Προβλέπεται επίσης ότι το αδίκημα αυτό τελείται εκ προθέσεως και διώκεται σύμφωνα με το κοινό δίκαιο.

Ο NPK

22 Το άρθρο 46, παράγραφος 1, και το άρθρο 80 του Nakazatelno-protsesualen kodeks (κώδικα ποινικής δικονομίας), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: NPK), προβλέπουν ότι τα ποινικά αδικήματα διώκονται είτε αυτεπαγγέλτως, ήτοι με απαγγελία κατηγορίας από τον εισαγγελέα, είτε κατόπιν κίνησης της διαδικασίας από την πολιτική αγωγή. Σχεδόν όλα τα προβλεπόμενα από τον ΝΚ αδικήματα διώκονται αυτεπαγγέλτως.

23 Δυνάμει του άρθρου 219, παράγραφος 1, του NPK, «όταν συγκεντρώνονται επαρκείς αποδείξεις ότι ορισμένο πρόσωπο είναι ένοχο για τη διάπραξη αξιόποινης πράξης διωκόμενης αυτεπαγγέλτως», απαγγέλλονται κατηγορίες εναντίον του προσώπου αυτού, το οποίο ενημερώνεται σχετικά. Είναι δυνατή η λήψη διαφόρων μέτρων δικονομικού καταναγκασμού εις βάρος του, στα οποία πάντως μπορεί το οικείο πρόσωπο να εναντιωθεί, παρέχοντας εξηγήσεις ή προσκομίζοντας αποδεικτικά στοιχεία.

Ο ZZLD

24 Σύμφωνα με το άρθρο 51 του zakon za zashtita na lichnite danni (νόμου για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) (DV αριθ. 1, της 4ης Ιανουαρίου 2002, στο εξής: ZZLD), η επεξεργασία των γενετικών και βιομετρικών δεδομένων προς τον σκοπό της αδιαμφισβήτητης ταυτοποίησης ενός φυσικού προσώπου επιτρέπεται μόνον όταν είναι απολύτως αναγκαία, με την επιφύλαξη των κατάλληλων διασφαλίσεων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων και υπό τον όρο ότι περιλαμβάνεται σχετική πρόβλεψη στο δίκαιο της Ένωσης ή στο βουλγαρικό δίκαιο. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή το βουλγαρικό δίκαιο, η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται εφόσον θίγονται ζωτικά συμφέροντα ή εφόσον τα δεδομένα έχουν δημοσιοποιηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων.

Ο ZMVR

25 Σύμφωνα με το άρθρο 6 του zakon sa Ministerstvo na vatreshnite raboti (νόμου περί του Υπουργείου Εσωτερικών) (DV αριθ. 53, της 27ης Ιουνίου 2014, στο εξής: ZMVR), το Υπουργείο Εσωτερικών ασκεί ορισμένες κύριες δραστηριότητες στις οποίες συγκαταλέγονται η δραστηριότητα επιχειρησιακής έρευνας και εποπτείας, δραστηριότητες έρευνας σχετικά με αδικήματα και η δραστηριότητα συλλογής πληροφοριών.

26 Κατά το άρθρο 18, παράγραφος 1, του ZMVR, η δραστηριότητα συλλογής πληροφοριών συνίσταται στη συλλογή, επεξεργασία, κατάταξη, αποθήκευση και χρήση των πληροφοριών. Σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 1, του νόμου αυτού, η δραστηριότητα συλλογής

πληροφοριών στηρίζεται σε πληροφορίες οι οποίες αναπαράγονται ή υπόκεινται σε αναπαραγωγή σε υποθέματα εγγραφής, τα οποία έχουν αναπτυχθεί από τις αρχές του Υπουργείου Εσωτερικών.

27 Το άρθρο 25, παράγραφος 1, του ZMVR παρέχει εξουσιοδότηση στο Υπουργείο Εσωτερικών να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της άσκησης των δραστηριοτήτων του. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 6 του ZMVR, το Υπουργείο Εσωτερικών επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να ασκήσει τις κύριες δραστηριότητές του, ήτοι τις δραστηριότητές του επιχειρησιακής έρευνας, εποπτείας και έρευνας σχετικά με αδικήματα.

28 Το άρθρο 25, παράγραφος 3, του ZMVR προβλέπει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται δυνάμει του νόμου αυτού, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ και τον ZZLD.

29 Σύμφωνα με το άρθρο 25bis, παράγραφος 1, του ZMVR, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορά γενετικά και βιομετρικά δεδομένα προς τον σκοπό την αδιαμφισβήτητης ταυτοποίησης ενός φυσικού προσώπου επιτρέπεται μόνον υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ ή του άρθρου 51 του ZZLD.

30 Σύμφωνα με το άρθρο 27 του ZMVR, τα δεδομένα που καταγράφονται από την αστυνομία δυνάμει του άρθρου 68 του εν λόγω νόμου χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς στο πλαίσιο της προστασίας της εθνικής ασφάλειας, της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της τήρησης της δημόσιας τάξης.

31 Το άρθρο 68 του ZMVR ορίζει τα εξής:

«1. Οι αστυνομικές αρχές προβαίνουν σε αστυνομική καταγραφή των προσώπων που κατηγορούνται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα. […]

2. Η αστυνομική καταγραφή συνιστά κατηγορία επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τους όρους του παρόντος νόμου.

3. Για τον σκοπό της αστυνομικής καταγραφής, οι αστυνομικές αρχές:
   1) συλλέγουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που μνημονεύονται στο άρθρο 18 του [zakon za balgaskite lichni dokumenti (νόμου περί των βουλγαρικών εγγράφων ταυτότητας)]·
   2) λαμβάνουν τα δακτυλικά αποτυπώματα των προσώπων και τα φωτογραφίζουν·
   3) λαμβάνουν δείγματα για τη δημιουργία προφίλ DNA των προσώπων.

4. Η συναίνεση του προσώπου δεν απαιτείται για τη διενέργεια των πράξεων που μνημονεύονται στην παράγραφο 3, σημείο 1.

5. Τα πρόσωπα υποχρεούνται να συνεργάζονται και να μην εμποδίζουν ούτε να παρακωλύουν την άσκηση από τις αστυνομικές αρχές των πράξεων που μνημονεύονται στην παράγραφο 3. Σε περίπτωση άρνησης συνεργασίας του προσώπου, οι πράξεις που μνημονεύονται στην παράγραφο 3, σημεία 2 και 3, διενεργούνται καταναγκαστικώς κατόπιν αδείας του αρμόδιου πρωτοβάθμιου δικαστηρίου στη δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται το αυτεπαγγέλτως διωκόμενο ποινικό αδίκημα για το οποίο κατηγορείται το πρόσωπο.

[…]»

O NRISPR

32 O naredba za reda za izvarshvane i snemane na politseyska registratsia (κανονισμός περί των όρων διενέργειας της αστυνομικής καταγραφής) (DV αριθ. 90, της 31ης Οκτωβρίου 2014), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: NRISPR), ο οποίος εκδόθηκε βάσει του άρθρου 68, παράγραφος 7, του ZMVR, περιέχει λεπτομερείς ρυθμίσεις για τη διενέργεια της αστυνομικής καταγραφής που προβλέπει το άρθρο αυτό.

33 Σύμφωνα με το άρθρο 2 του NRISPR, η αστυνομική καταγραφή διενεργείται προς τους σκοπούς της προστασίας της εθνικής ασφάλειας, της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της τήρησης της δημόσιας τάξης.

34 Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 2, του NRISPR, στο πρόσωπο που πρόκειται να υποβληθεί σε αστυνομική καταγραφή δίνεται προς συμπλήρωση έντυπο όπου δηλώνει αν συναινεί με τα μέτρα λήψης φωτογραφίας, δακτυλικών αποτυπωμάτων και δείγματος DNA. Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 11 του NRISPR, σε περίπτωση μη συναίνεσης του προσώπου αυτού, η αστυνομία υποβάλλει αίτηση στο αρμόδιο δικαστήριο προκειμένου να επιτραπεί η μέσω καταναγκασμού εφαρμογή των μέτρων αυτών.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

35 Οι βουλγαρικές αρχές κίνησαν κατά δύο εμπορικών εταιριών ποινική διαδικασία για απάτη σχετική με τη βεβαίωση και την καταβολή φορολογικών οφειλών, βάσει του άρθρου 255 του NK.

36 Οι κατηγορίες κατά της V.S. απαγγέλθηκαν με διάταξη εκδοθείσα την 1η Μαρτίου 2021 βάσει του άρθρου 219 του NPK και επιδοθείσα στη V.S. στις 15 Μαρτίου 2021. Βάσει της παραγράφου 3, σημείο 2, του άρθρου 321 του NK, σε συνδυασμό με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, η V.S. κατηγορείτο για συμμετοχή, μαζί με άλλα τρία πρόσωπα, σε εγκληματική οργάνωση συσταθείσα με σκοπό τον προσπορισμό περιουσιακού οφέλους διά της τέλεσης εγκλημάτων με συντονισμένη δράση στο βουλγαρικό έδαφος κατά την έννοια του άρθρου 255 του NK.

37 Κατόπιν της επίδοσης του κατηγορητηρίου, η V.S. κλήθηκε να υποβληθεί σε αστυνομική καταγραφή. Στο έντυπο που συμπλήρωσε δήλωσε ότι ενημερώθηκε μεν για την ύπαρξη νομικής βάσης για τη διενέργεια της αστυνομικής καταγραφής, πλην όμως δεν συναινούσε στη συλλογή των δακτυλοσκοπικών και φωτογραφικών δεδομένων της προς τον σκοπό της καταγραφής τους, ούτε στη λήψη δείγματος για την δημιουργία προφίλ DNA. Η αστυνομία δεν προέβη στις εν λόγω ενέργειες και υπέβαλε αίτηση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

38 Η αίτηση των αστυνομικών αρχών προς το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι συγκεντρώθηκαν επαρκείς αποδείξεις ως προς την ενοχή των κατηγορουμένων, συμπεριλαμβανομένης της V.S., στο πλαίσιο της οικείας ποινικής διαδικασίας. Με την αίτηση διευκρινίζεται ότι έχουν απαγγελθεί επισήμως κατηγορίες κατά της V.S. για την τέλεση αδικήματος κατά την έννοια του σημείου 2 της παραγράφου 3 του άρθρου 321 του NK, σε συνδυασμό με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, και ότι η V.S. δεν συναίνεσε στη συλλογή των δακτυλοσκοπικών και φωτογραφικών δεδομένων της προς τον σκοπό της καταγραφής τους και στη λήψη δείγματος προς τον σκοπό της δημιουργίας του προφίλ της DNA και, περαιτέρω, μνημονεύεται η νομική βάση για τη συλλογή των δεδομένων αυτών. Τέλος, με την αίτηση αυτή ζητείται από το αιτούν

δικαστήριο να επιτρέψει την καταναγκαστική διενέργεια της αστυνομικής καταγραφής. Στην εν λόγω αίτηση προσαρτώνται μόνον τα φωτοαντίγραφα του κατηγορητήριου κατά της V.S. και της δήλωσής της περί μη συναίνεσης στην αστυνομική καταγραφή.

39 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν είναι συμβατές με το δίκαιο της Ένωσης οι εφαρμοστέες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις του βουλγαρικού δικαίου σχετικά με την αστυνομική καταγραφή.

40 Κατά πρώτον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι οι διατάξεις του άρθρου 25, παράγραφος 3, και του άρθρου 25bis του ZMVR παραπέμπουν στον ΓΚΠΔ και όχι στην οδηγία 2016/680. Σημειώνει ότι, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο του 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ′, ο ΓΚΠΔ δεν έχει εφαρμογή στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα αρμόδια όργανα για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης και της δίωξης ποινικών αδικημάτων, αντιθέτως, το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας διέπει την εν λόγω επεξεργασία. Ομοίως, παρατηρεί ότι το άρθρο 9 του κανονισμού απαγορεύει ρητώς την επεξεργασία των γενετικών και βιομετρικών δεδομένων και ότι η καταπολέμηση της εγκληματικότητας δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των προβλεπόμενων σε αυτό το άρθρο 9, παράγραφος 2, εξαιρέσεων από την εν λόγω απαγόρευση. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι το άρθρο 51 του ZZLD δεν μπορεί να θεμελιώσει, αφ' εαυτού, τη δυνατότητα επεξεργασίας των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων, δεδομένου ότι η επεξεργασία αυτή πρέπει να προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή από το εθνικό δίκαιο.

41 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν μπορεί να γίνει δεκτό ότι, παρά την παραπομπή στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, η επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων για ποινικούς σκοπούς είναι επιτρεπτή κατά το εθνικό δίκαιο, δεδομένου ότι επιτρέπεται σαφώς από το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, παρά το γεγονός ότι στις εφαρμοστέες διατάξεις του ZMVR δεν υπάρχει αναφορά στην οδηγία.

42 Κατά δεύτερον, εάν ήθελε θεωρηθεί ότι το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 μεταφέρθηκε ορθώς στο εθνικό δίκαιο ή ότι υφίσταται στο εν λόγω δίκαιο έγκυρη νομική βάση για την επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν πληρούται η απαίτηση του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας, κατά την οποία η επίμαχη επεξεργασία πρέπει να επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή από το δίκαιο των κρατών μελών, δεδομένου ότι οι εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού δικαίου είναι αντιφατικές μεταξύ τους.

43 Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ του άρθρου 25bis του ZMVR, το οποίο, παραπέμποντας στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, φαίνεται να μην επιτρέπει τη λήψη βιομετρικών και γενετικών δεδομένων, και του άρθρου 68 του ZMVR, το οποίο επιτρέπει αναμφίβολα τη λήψη τέτοιων δεδομένων.

44 Κατά τρίτον, αφενός, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 219, παράγραφος 1, του NPK, για την απαγγελία κατηγοριών εναντίον συγκεκριμένου προσώπου είναι απαραίτητη η συγκέντρωση επαρκών αποδεικτικών στοιχείων για την ενοχή του. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται συναφώς αν το κριτήριο της διάταξης αυτής αντιστοιχεί στο κριτήριο του άρθρου 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680, το οποίο αφορά τα πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν «σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξαν […] αδίκημα». Το αιτούν δικαστήριο είναι μάλλον της γνώμης ότι, για την επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων, είναι απαραίτητη η συγκέντρωση πειστικότερων αποδείξεων σε σχέση με τις απαιτούμενες κατά τον NPK για την

απαγγελία κατηγοριών εναντίον ενός προσώπου, δεδομένου ότι σκοπός της απαγγελίας κατηγοριών είναι η ενημέρωση του προσώπου για τις εις βάρος του υπόνοιες και για τις δυνατότητες άμυνάς του.

45 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι, κατά το άρθρο 68 του ZMVR, δεν υποχρεούται, στο πλαίσιο της διαδικασίας υποχρεωτικής αστυνομικής καταγραφής, να ασκήσει οποιονδήποτε έλεγχο ως προς την ύπαρξη σοβαρών λόγων κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680. Αντιθέτως, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο του ZMVR, αρκεί απλώς η διαπίστωση ότι απαγγέλθηκαν κατηγορίες κατά του οικείου προσώπου για εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος. Επομένως, το δικαστήριο αυτό δεν είναι αρμόδιο να εκτιμήσει αν υφίστανται επαρκείς ή σοβαρές αποδείξεις προς στήριξη του εν λόγω κατηγορητηρίου και, κατά τα λοιπά, δεν έχει, στην πράξη, τη δυνατότητα να προβεί σε τέτοια εκτίμηση, καθόσον δεν έχει πρόσβαση στη δικογραφία αλλά μόνο σε αντίγραφα της διάταξης περί απαγγελίας της κατηγορίας και της δήλωσης περί μη συναίνεσης στη συλλογή δεδομένων από την αστυνομία. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, υπό τις συνθήκες αυτές, το πρόσωπο που αρνήθηκε να θέσει στη διάθεση της αστυνομίας τα φωτογραφικά, δακτυλοσκοπικά και γενετικά δεδομένα του θα τύχει της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού του τεκμηρίου αθωότητας, τα οποία κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη.

46 Κατά τέταρτον, το αιτούν δικαστήριο συνάγει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία β′ και γ′, το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 ότι το εθνικό δίκαιο πρέπει να παρέχει στις αρμόδιες αρχές ορισμένη εξουσία εκτιμήσεως κατά τη συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων με τη λήψη ψηφιακών φωτογραφιών και δακτυλικών αποτυπωμάτων, καθώς και δείγματος DNA. Κατά την κρίση του, αυτή η εξουσία εκτιμήσεως πρέπει να καλύπτει τόσο το ζήτημα του κατά πόσον απαιτείται η διενέργεια της συλλογής όσο και το ζήτημα του αν η συλλογή πρέπει να καταλαμβάνει όλες τις προαναφερθείσες κατηγορίες δεδομένων. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι από την απαίτηση περί «απόλυτης αναγκαιότητας» του άρθρου 10 της οδηγίας πρέπει να συναχθεί ότι η χορήγηση αδείας για τη συλλογή τέτοιων δεδομένων είναι επιτρεπτή μόνον εφόσον αιτιολογείται επαρκώς ο αναγκαίος χαρακτήρας της.

47 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, ωστόσο, ότι η διενέργεια αστυνομικής καταγραφής επιβάλλεται για όλα τα πρόσωπα που κατηγορούνται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενων αδικημάτων και περιλαμβάνει και τις τρεις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο, ήτοι τις φωτογραφίες, τα ψηφιακά δακτυλικά αποτυπώματα και το δείγμα DNA.

48 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο ZMVR μνημονεύει μόνον τους σκοπούς μιας τέτοιας επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ήτοι την άσκηση δραστηριότητας έρευνας, μεταξύ άλλων, για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και την τήρηση της δημόσιας τάξης. Αντιθέτως, η εθνική νομοθεσία δεν απαιτεί τη διαπίστωση της ύπαρξης συγκεκριμένης ανάγκης για τη συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων και την εκτίμηση του κατά πόσον αρκεί το σύνολο ή μόνο μέρος των δεδομένων αυτών.

49 Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η κατά το εθνικό δίκαιο προϋπόθεση για τη διενέργεια της αστυνομικής καταγραφής, δηλαδή ότι πρέπει να έχουν απαγγελθεί κατηγορίες κατά του υποκειμένου των δεδομένων για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος, αρκεί για την πλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και γ′, του άρθρου 8, παράγραφοι 1 και 2, και του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680.

50 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Spetsializiran nakazatelen sad (ποινικό δικαστήριο ειδικών αρμοδιοτήτων, Βουλγαρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 έχει μεταφερθεί εγκύρως στο εθνικό δίκαιο – άρθρο 25, παράγραφος 3, και άρθρο 25bis του [ZMRV], μέσω της παραπομπής στην παρόμοια διάταξη του άρθρου 9 του [ΓΚΠΔ];

2) Πληρούται η απαίτηση που απορρέει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680 και των άρθρων [3, 8 και 52] του Χάρτη, κατά την οποία ο περιορισμός της ακεραιότητας του προσώπου και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, όταν υπάρχουν αντιφατικές εθνικές διατάξεις όσον αφορά το επιτρεπτό της επεξεργασίας γενετικών και βιομετρικών δεδομένων για τους σκοπούς της αστυνομικής καταγραφής;

3) Συνάδει με το άρθρο 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680, σε συνδυασμό με το άρθρο 48 του Χάρτη, εθνικός νόμος, ήτοι το άρθρο 68, παράγραφος 4, του [ZMVR], ο οποίος προβλέπει ότι, σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα αρνείται να συνεργασθεί οικειοθελώς για τη συλλογή προσωπικών δεδομένων (λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA), το δικαστήριο οφείλει να διατάξει τη μέσω καταναγκασμού συλλογή των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να μπορεί να εκτιμήσει αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι το πρόσωπο αυτό έχει τελέσει το ποινικό αδίκημα για το οποίο κατηγορείται;

4) Συνάδει με το άρθρο 10, με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και γ′, καθώς και με το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2016/680, εθνικός νόμος, ήτοι το άρθρο 68, παράγραφοι 1 έως 3, του [ZMVR], που προβλέπει ως γενικό κανόνα τη λήψη φωτογραφιών, δακτυλικού αποτυπώματος και δείγματος για τη δημιουργία προφίλ DNA για όλα τα πρόσωπα που κατηγορούνται για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο εκ προθέσεως τελεσθέν ποινικό αδίκημα;»

51 Με έγγραφο της 5ης Αυγούστου 2022, το Sofiyski gradski sad (πλημμελειοδικείο Σόφιας, Βουλγαρία) ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι, κατόπιν νομοθετικής μεταρρύθμισης η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 27 Ιουλίου 2022, καταργήθηκε το Spetsializiran nakazatelen sad (ποινικό δικαστήριο ειδικών αρμοδιοτήτων) και ορισμένες εκ των ποινικών υποθέσεων που υπάγονταν στην αρμοδιότητά του, συμπεριλαμβανομένης της υπόθεσης της κύριας δίκης, παραπέμφθηκαν, από την ημερομηνία αυτή, στο Sofiyski gradski sad (πλημμελειοδικείο Σόφιας).

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

52 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 10, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 3, 8 και 52 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι η συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από τις αστυνομικές αρχές κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους έρευνας προς τους σκοπούς της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της τήρησης της δημόσιας τάξης επιτρέπεται από το δίκαιο κράτους μέλους, υπό την έννοια του άρθρου 10, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680, αφενός, όταν οι εθνικές διατάξεις που αποτελούν τη νομική βάση ώστε να επιτραπεί η συλλογή αυτή παραπέμπουν μεν στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, πλην όμως επαναλαμβάνουν το περιεχόμενο του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680 και, αφετέρου, όταν οι εν λόγω εθνικές διατάξεις φαίνεται να θέτουν αντικρουόμενες απαιτήσεις όσον αφορά το επιτρεπτό μιας τέτοιας συλλογής.

Επί του παραδεκτού

53 Στο πλαίσιο των γραπτών παρατηρήσεών της, η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, διότι κατά την άποψή της το αιτούν δικαστήριο, αφενός, απλώς ζητεί να διευκρινιστεί αν το εθνικό δίκαιο μετέφερε πράγματι στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, χωρίς να διατυπώνει αμφιβολίες ή εγείρει ερωτήματα ως προς την ακριβή σημασία του άρθρου αυτού, και, αφετέρου, δεν εκθέτει τους λόγους για τους οποίους διερωτάται ως προς την ερμηνεία ή το κύρος των επίμαχων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, κατά παράβαση του άρθρου 94 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

54 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη για τη δικαστική απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί, είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο αν η προδικαστική απόφαση είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και αν τα ερωτήματα που υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι λυσιτελή. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία ή το κύρος κανόνα του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο οφείλει κατ' αρχήν να απαντήσει. Ως εκ τούτου, τα ερωτήματα τα οποία υποβάλλονται από τα εθνικά δικαστήρια θεωρούνται, κατά τεκμήριο, λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου μόνον όταν προκύπτει ότι η ερμηνεία την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, αν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσης ή ακόμη αν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα εν λόγω ερωτήματα (απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, Digi, C-77/21, EU:C:2022:805, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

55 Συναφώς, προκειμένου να καταστεί δυνατή η χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης εκ μέρους του Δικαστηρίου, από το άρθρο 94, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας προκύπτει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να περιέχει έκθεση των λόγων που οδήγησαν το αιτούν δικαστήριο να διερωτηθεί ως προς την ερμηνεία ή το κύρος ορισμένων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, καθώς και της κατά τη γνώμη του σχέσης μεταξύ

των διατάξεων αυτών και της εφαρμοστέας στη διαφορά της κύριας δίκης εθνικής νομοθεσίας (πρβλ. απόφαση της 2ας Ιουλίου 2015, Gullotta και Farmacia di Gullotta Davide & C., C-497/12, EU:C:2015:436, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

56 Όσον αφορά το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, από την προδικαστική παραπομπή προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της υπόθεσης της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν πληρούται στην περίπτωση της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης αστυνομικής καταγραφής η προϋπόθεση του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680, σύμφωνα με την οποία η επεξεργασία των γενετικών και βιομετρικών δεδομένων περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο αυτό πρέπει να επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή από το δίκαιο κράτους μέλους.

57 Όπως, κατ' ουσίαν, επισημαίνει με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο διευκρινίσεις σχετικά με την ερμηνεία της εν λόγω προϋπόθεσης εντός αυτού ακριβώς του πλαισίου. Αφενός, με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα ζητεί να διευκρινιστεί αν μπορεί να θεωρηθεί ορθή η μεταφορά του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680 στην εθνική έννομη τάξη με εθνική διάταξη η οποία παραπέμπει αποκλειστικώς στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, ενώ το περιεχόμενό της αντιστοιχεί σε εκείνο του άρθρου 10 της οδηγίας. Αφετέρου, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, ζητεί με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα να διευκρινιστεί αν μπορεί να θεωρηθεί ότι η συλλογή από την αστυνομία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων προς τον σκοπό της καταγραφής τους «επιτρέπεται από το δίκαιο των κρατών μελών» κατά την έννοια του στοιχείου α′ του άρθρου αυτού, ήτοι ότι «προβλέπεται από τον νόμο» κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, όταν οι διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες αποτελούν τη νομική βάση αυτής της επεξεργασίας φαίνεται να προβλέπουν αντικρουόμενους κανόνες ως προς το επιτρεπτό μιας τέτοιας επεξεργασίας.

58 Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο προσδιόρισε σαφώς με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως τις εφαρμοστέες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, τα ερωτήματα που έχει σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου αυτού και τους λόγους για τους οποίους υπέβαλε στο Δικαστήριο το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα. Επιπλέον, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι η ερμηνεία των εν λόγω διατάξεων συνδέεται με το αντικείμενο της υπόθεσης της κύριας δίκης, δεδομένου ότι εάν το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει, με βάση τα στοιχεία που θα παρασχεθούν από το Δικαστήριο, ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν πληρούν την προϋπόθεση του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680, ενδέχεται εν τέλει να απορρίψει την αίτηση των αστυνομικών αρχών της οποίας έχει επιληφθεί και με την οποία ζητείται η καταναγκαστική συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων της V.S. προς τον σκοπό της καταγραφής τους.

59 Επομένως, το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα είναι παραδεκτά.

Επί της ουσίας

60 Προκαταρκτικώς, παρατηρείται ότι, μολονότι το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα αφορά τα άρθρα 3, 8 και 52 του Χάρτη, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν μόνον την τήρηση από την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση της απαίτησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του τελευταίου αυτού άρθρου, κατά την οποία κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο. Κατά συνέπεια, το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να εξεταστούν μόνον υπό το πρίσμα του άρθρου 52 του Χάρτη.

61 Πρώτον, επισημαίνεται ότι, υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 19 του ΓΚΠΔ καθώς και των αιτιολογικών σκέψεων 9 έως 12 της οδηγίας 2016/680 και των άρθρων 2, παράγραφος 1 και 9, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από «αρμόδια αρχή» κατά το άρθρο 3, παράγραφος 7, της οδηγίας, αναλόγως του αν εξυπηρετεί τους σκοπούς του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας, ήτοι της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους, ή άλλους σκοπούς, δύναται να εμπίπτει είτε στο πεδίο εφαρμογής των ειδικών κανόνων της οδηγίας είτε στο πεδίο εφαρμογής των γενικών κανόνων του κανονισμού, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων από τα προαναφερθέντα γενικά πεδία εφαρμογής, οι οποίες απαριθμούνται εξαντλητικώς στο άρθρο 2, παράγραφος 3, της οδηγίας και στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού.

62 Ειδικότερα, επισημαίνεται ότι το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ και το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 περιλαμβάνουν αμφότερα διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία που αφορά ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία θεωρούνται ευαίσθητα, περιλαμβανομένων των γενετικών και βιομετρικών δεδομένων.

63 Συναφώς, το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 προβλέπει ότι η επεξεργασία αυτών των ευαίσθητων δεδομένων επιτρέπεται «μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαί[α], με την επιφύλαξη των κατάλληλων διασφαλίσεων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων» και μόνο σε τρεις περιπτώσεις, και δη, σύμφωνα με το στοιχείο α′ του άρθρου αυτού, όταν η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών. Αντιθέτως, η παράγραφος 1 του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ προβλέπει κατ’ αρχήν απαγόρευση της επεξεργασίας των εν λόγω ευαίσθητων δεδομένων, συνοδευόμενη από κατάλογο περιπτώσεων εξαίρεσης από την απαγόρευση αυτή, απαριθμούμενων στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, ο δε κατάλογος αυτός δεν μνημονεύει περίπτωση αντίστοιχη με εκείνη της επεξεργασίας δεδομένων για σκοπούς όπως οι διαλαμβανόμενοι στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας, η οποία να ανταποκρίνεται στην απαίτηση του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας αυτής. Επομένως, ενώ η επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από τις αρμόδιες αρχές για σκοπούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2016/680 μπορεί να επιτραπεί εφόσον, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 10 της οδηγίας, είναι απολύτως αναγκαία, περιβάλλεται από κατάλληλες εγγυήσεις και προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή από το δίκαιο κράτους μέλους, τούτο δεν ισχύει κατ’ ανάγκην στην περίπτωση της επεξεργασίας τέτοιων δεδομένων που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ.

64 Δεύτερον, το περιεχόμενο της απαίτησης του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680, κατά την οποία η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να «επιτρέπ[εται] από το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών», πρέπει να καθορίζεται υπό το πρίσμα της απαίτησης που καθιερώνεται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, κατά την οποία κάθε περιορισμός στην άσκηση θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να «προβλέπεται από το νόμο».

65 Συναφώς, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η απαίτηση αυτή συνεπάγεται ότι η νομική βάση που επιτρέπει έναν τέτοιο περιορισμό πρέπει να καθορίζει το περιεχόμενό του κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή [πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα), C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

66 Περαιτέρω, από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης απορρέει ότι δεν χωρούν αμφιβολίες ούτε ως προς τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δυνάμει των οποίων το εθνικό δίκαιο μπορεί να επιτρέπει επεξεργασία βιομετρικών και

γενετικών δεδομένων όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, ούτε ως προς τις προϋποθέσεις που επιτρέπουν την επεξεργασία αυτή. Πράγματι, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα και τα αρμόδια δικαστήρια πρέπει να είναι σε θέση να καθορίζουν επακριβώς ιδίως τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να πραγματοποιηθεί η επεξεργασία αυτή, καθώς και τους σκοπούς τους οποίους μπορεί νομίμως να εξυπηρετεί. Ωστόσο, οι εφαρμοστέοι στις απαιτήσεις αυτές κανόνες του ΓΚΠΔ και της οδηγίας είναι δυνατό να διαφέρουν.

67 Επομένως, μολονότι ο εθνικός νομοθέτης έχει την ευχέρεια να προβλέψει με το ίδιο νομοθετικό κείμενο την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τόσο για σκοπούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2016/680 όσο και για άλλους σκοπούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, υποχρεούται, εντούτοις, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης, να βεβαιωθεί ότι δεν υφίσταται ασάφεια ως προς την εφαρμογή της μίας ή της άλλης εκ των δύο αυτών πράξεων της Ένωσης όσον αφορά τη συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων.

68 Τρίτον, όσον αφορά τις αποσαφηνίσεις που ζητεί το αιτούν δικαστήριο σχετικά με την ενδεχομένως εσφαλμένη μεταφορά της οδηγίας 2016/680 στην εσωτερική έννομη τάξη, επιβάλλεται να γίνει διάκριση μεταξύ των διατάξεων του εθνικού δικαίου που διασφαλίζουν τη μεταφορά της οδηγίας, και ιδίως του άρθρου 10, και των διατάξεων δυνάμει των οποίων επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων που ανήκουν στις ειδικές κατηγορίες του άρθρου αυτού, και δη των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κατά την έννοια του στοιχείου α′ του άρθρου 10.

69 Συναφώς, μολονότι, όπως προκύπτει από το άρθρο της 63, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, η οδηγία 2016/680 προβλέπει ρητώς την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή της περιέχουν παραπομπή στην οδηγία ή συνοδεύονται από τέτοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους, όπερ συνεπάγεται, εν πάση περιπτώσει, τη θέσπιση θετικής πράξης για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο [πρβλ. απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Οδηγία για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα – Ποινικό δίκαιο), C-658/19, EU:C:2021:138, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία], εντούτοις δεν απαιτεί οι διατάξεις του εθνικού δικαίου που επιτρέπουν τις εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας επεξεργασίες δεδομένων να περιέχουν τέτοια παραπομπή. Συγκεκριμένα, το άρθρο 63, παράγραφος 4, της οδηγίας 2016/680 προβλέπει απλώς ότι τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτει η οδηγία.

70 Τέλος, επισημαίνεται ότι, όταν μια οδηγία έχει μεταφερθεί ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη, τα αποτελέσματά της επηρεάζουν τους ιδιώτες μέσω των μέτρων εφαρμογής που έλαβε το οικείο κράτος μέλος (πρβλ. απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, Johnston, 222/84, EU:C:1986:206, σκέψη 51) σε αντίθεση με τους κανονισμούς, των οποίων οι διατάξεις παράγουν, κατά κανόνα, άμεσο αποτέλεσμα στις εθνικές έννομες τάξεις χωρίς να απαιτείται από τις εθνικές αρχές να λαμβάνουν μέτρα εφαρμογής (πρβλ. απόφαση της 7ης Απριλίου 2022, IFAP, C-447/20 και C-448/20, EU:C:2022:265, σκέψη 88 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Επομένως, όταν ο εθνικός νομοθέτης προβλέπει την επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από αρμόδιες αρχές, κατά την έννοια του άρθρου 3, σημείο 7, της οδηγίας 2016/680, τα οποία ενδέχεται να εμπίπτουν είτε στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας είτε στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, έχει την ευχέρεια, για λόγους σαφήνειας και ακρίβειας, να παραπέμψει ρητώς, αφενός, στις διατάξεις του εθνικού δικαίου που διασφαλίζουν τη μεταφορά του άρθρου 10 της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο και, αφετέρου, στο άρθρο 9 του κανονισμού. Αντιθέτως, αυτή η απαίτηση σαφήνειας και ακρίβειας δεν επιβάλλει, επιπροσθέτως, μνεία της εν λόγω οδηγίας.

71 Τέταρτον, υπενθυμίζεται ότι η κατά το άρθρο 288, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από οδηγία αποτελέσματος επιβάλλεται σε όλες τις αρχές των κρατών μελών, περιλαμβανομένων των δικαστικών αρχών στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Ως εκ τούτου, τα εθνικά δικαστήρια, κατά την εφαρμογή του εσωτερικού δικαίου, οφείλουν να το ερμηνεύουν κατά το μέτρο του δυνατού υπό το πρίσμα του κειμένου και του σκοπού της οικείας οδηγίας προκειμένου να επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που επιδιώκεται με την οδηγία αυτή (πρβλ. απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 και C-483/18, EU:C:2019:930, σκέψεις 73 και 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

72 Κατά συνέπεια, όταν μεταξύ, αφενός, διατάξεων εθνικής νομοθεσίας οι οποίες φαίνεται να αποκλείουν την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων από τις αρμόδιες αρχές για σκοπούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2016/680 και, αφετέρου, άλλων διατάξεων της νομοθεσίας αυτής που επιτρέπουν τέτοια επεξεργασία υφίσταται προφανής αντίφαση, όπως αυτή που περιγράφει το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, το δικαστήριο αυτό οφείλει να ερμηνεύσει τις συγκεκριμένες διατάξεις κατά τρόπο που να διαφυλάσσει την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας. Ειδικότερα, εφόσον διαπιστώσει την ύπαρξη διατάξεων που να ανταποκρίνονται στην απαίτηση του άρθρου 10, στοιχείο α′, της εν λόγω οδηγίας, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν οι εν λόγω διατάξεις έχουν, στην πραγματικότητα, διαφορετικό πεδίο εφαρμογής από εκείνο των διατάξεων με τις οποίες φαίνεται να υπάρχει αντίφαση.

73 Συναφώς, πρέπει, μεταξύ άλλων, να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/680 δεν αποκλείει την επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από τις αρμόδιες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 3, σημείο 7, της οδηγίας, στο πλαίσιο άλλων καθηκόντων πέραν εκείνων που εκτελούνται για τους σκοπούς του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας. Ομοίως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 63 της παρούσας απόφασης, εφόσον η συγκεκριμένη επεξεργασία δεν εμπίπτει στις εξαντλητικώς απαριθμούμενες εξαιρέσεις του άρθρου 2, παράγραφος 2, το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, το οποίο εφαρμόζεται στην επεξεργασία των δεδομένων αυτών, δεν την απαγορεύει κατά τρόπο απόλυτο, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία αυτή αντιστοιχεί σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 9, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού. Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν η παραπομπή των εν λόγω εθνικών διατάξεων στον ΓΚΠΔ αφορά, στην πραγματικότητα, επεξεργασίες δεδομένων που πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές για σκοπούς διαφορετικούς από τους εμπίπτοντες στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2016/680, με αποτέλεσμα οι εν λόγω διατάξεις να μην αντιφάσκουν με εκείνες που, σύμφωνα με το άρθρο 10, στοιχείο α′, της οδηγίας, προβλέπουν την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων για σκοπούς εμπίπτοντες στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

74 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει, αφενός, ότι οι μνημονευόμενες στα προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου εθνικές διατάξεις είναι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου οι οποίες ρυθμίζουν τις δραστηριότητες του Υπουργείου Εσωτερικών. Η πρώτη από τις διατάξεις αυτές προβλέπει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από το υπουργείο πραγματοποιείται, δυνάμει του νόμου αυτού, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ και την πράξη εθνικού δικαίου που μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 2016/680, ενώ η δεύτερη από τις εν λόγω διατάξεις ορίζει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνει γενετικά και βιομετρικά δεδομένα, προς τον σκοπό της αποκλειστικής ταυτοποίησης ενός φυσικού προσώπου, επιτρέπεται μόνον υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ ή της διάταξης του εθνικού δικαίου που μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 10 της οδηγίας. Αφετέρου, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι η

διάταξη ουσιαστικού δικαίου που παρέχει ρητή νομική βάση για τη συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων στο πλαίσιο της αστυνομικής καταγραφής εξυπηρετεί αποκλειστικά σκοπούς προστασίας της εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης της εγκληματικότητας και τήρησης της δημόσιας τάξης.

75 Κατά συνέπεια, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν η διττή παραπομπή στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ και στη διάταξη του εθνικού δικαίου με την οποία μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη το εν λόγω άρθρο 10 μπορεί να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι το πεδίο εφαρμογής της διάταξης ουσιαστικού δικαίου που περιέχει αυτή τη διττή παραπομπή καταλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίες, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η Βουλγαρική Κυβέρνηση, περιλαμβάνουν τόσο τις δραστηριότητες του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας όσο και άλλες δραστηριότητες που ενδεχομένως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Επιπλέον, όσον αφορά ειδικότερα τη διάταξη ουσιαστικού δικαίου που παρέχει νομική βάση για τη συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων στο πλαίσιο της αστυνομικής καταγραφής, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να βεβαιωθεί ότι το σύνολο των κρίσιμων διατάξεων του εθνικού δικαίου μπορεί να ερμηνευθεί, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, υπό την έννοια ότι από τις διατάξεις αυτές προκύπτει κατά τρόπο αρκούντως σαφή, ακριβή και μη διφορούμενο σε ποιες περιπτώσεις έχουν εφαρμογή οι κανόνες του εθνικού δικαίου που μεταφέρουν την επίμαχη οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη και σε ποιες περιπτώσεις είναι κρίσιμοι οι κανόνες του ΓΚΠΔ.

76 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 10, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 52 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι η επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από τις αστυνομικές αρχές κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους έρευνας προς τους σκοπούς της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της τήρησης της δημόσιας τάξης επιτρέπεται από το δίκαιο κράτους μέλους κατά την έννοια του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας, εφόσον το δίκαιο του κράτους μέλους προβλέπει καθορισμένη κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή νομική βάση για τη διενέργεια τέτοιας επεξεργασίας. Περαιτέρω, το γεγονός ότι η εθνική νομοθετική πράξη που περιέχει τέτοια νομική βάση παραπέμπει στον ΓΚΠΔ και όχι στην οδηγία 2016/680 δεν είναι αρκεί αφ’ εαυτού για να τεθεί υπό αμφισβήτηση το κατά πόσον επιτρέπεται η επεξεργασία αυτή, εφόσον από την ερμηνεία του συνόλου των εφαρμοστέων διατάξεων του εθνικού δικαίου προκύπτει, κατά τρόπο αρκούντως σαφή, ακριβή και μη διφορούμενο, ότι η επίμαχη επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και όχι του κανονισμού.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

77 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680 καθώς και τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία, σε περίπτωση που πρόσωπο το οποίο κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος αρνείται να συνεργαστεί αυτοβούλως στη συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του, το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο υποχρεούται να επιτρέψει την καταναγκαστική διενέργεια της συλλογής αυτής, χωρίς να έχει την εξουσία να εκτιμήσει αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι το υποκείμενο των δεδομένων τέλεσε το αδίκημα για το οποίο κατηγορείται.

78 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι το ερώτημα αυτό υποβάλλεται από το αιτούν δικαστήριο σχετικά με ποινική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας έχει εφαρμογή διάταξη του εθνικού δικαίου κατά την οποία, σε περίπτωση άρνησης του υποκειμένου των δεδομένων να συνεργαστεί

στη συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του προς τον σκοπό της καταγραφής τους, συλλογή η οποία πραγματοποιείται προς εξυπηρέτηση σκοπών που εμπίπτουν στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/680, το αρμόδιο δικαστήριο, προκειμένου να αποφανθεί επί της ποινικής ευθύνης του υποκειμένου των δεδομένων, έχει την εξουσία να επιτρέψει τη συλλογή αυτή. Εξάλλου, η ίδια αυτή διάταξη του εθνικού δικαίου έχει εφαρμογή στα δεδομένα που αφορούν τους κατηγορουμένους για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενων αδικημάτων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, η μεγάλη πλειονότητα των αδικημάτων που προβλέπονται από τον ποινικό κώδικα τελούνται εκ προθέσεως και σχεδόν όλα τα αδικήματα διώκονται αυτεπαγγέλτως. Σύμφωνα με τους κανόνες της βουλγαρικής ποινικής δικονομίας, κατηγορίες κατά ενός προσώπου απαγγέλλονται εφόσον συγκεντρωθούν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία περί της ενοχής του για την τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος.

79 Εξάλλου, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις που παρέσχε η Βουλγαρική Κυβέρνηση στο πλαίσιο των γραπτών απαντήσεων στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου, οι κανόνες της βουλγαρικής ποινικής δικονομίας προβλέπουν ότι η απαγγελία κατηγοριών επιτρέπεται οποτεδήποτε κατά την προκαταρκτική διαδικασία που αποτελεί το πρώτο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, κατά τη διάρκεια του οποίου διενεργούνται πράξεις διερεύνησης και συλλογής αποδεικτικών στοιχείων, και, εν πάση περιπτώσει, πριν από την περάτωση της έρευνας. Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής και όπως επίσης διευκρινίζει η Βουλγαρική Κυβέρνηση, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, σε χρόνο μεταγενέστερο της απαγγελίας κατηγορίας, να προσκομίσει στοιχεία προς υπεράσπισή του, ιδίως κατά το στάδιο της ανακοίνωσης των στοιχείων της έρευνας μετά την περάτωσή της.

80 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, ωστόσο, ότι η επίμαχη εθνική νομοθεσία δεν απονέμει στο δικαστήριο που χορηγεί την άδεια για τη συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του κατηγορουμένου προς τον σκοπό της καταγραφής τους την αρμοδιότητα να εκτιμήσει τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η κατηγορία, εκτίμηση η οποία εναπόκειται στις επιφορτισμένες με την έρευνα αρχές. Επιπλέον, όπως διευκρινίζει το αιτούν δικαστήριο, το δικαστήριο αυτό αποφαίνεται επί της αίτησης για τη χορήγηση της εν λόγω άδειας αποκλειστικώς βάσει αντιγράφου της διάταξης περί απαγγελίας κατηγοριών και της δήλωσης με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εναντιώνεται στη συλλογή των δεδομένων αυτών.

81 Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται δεκτό ότι το τρίτο προδικαστικό ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου διακρίνεται, όπως προτείνουν η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, σε τρία σκέλη. Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το άρθρο 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680, το οποίο αναφέρεται στην κατηγορία των προσώπων σε σχέση με τα οποία υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξαν ή πρόκειται να διαπράξουν ποινικό αδίκημα, αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει την καταναγκαστική συλλογή, προς τον σκοπό της καταγραφής τους, βιομετρικών και γενετικών δεδομένων φυσικού προσώπου ως προς το οποίο έχουν συγκεντρωθεί επαρκή αποδεικτικά στοιχεία της ενοχής του για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου ποινικού αδικήματος, βάσει των οποίων το εθνικό δίκαιο επιτρέπει την απαγγελία κατηγοριών. Δεύτερον, λαμβανομένων υπόψη των ορίων της εξουσίας εκτιμήσεως του δικαστηρίου που καλείται να αποφανθεί επί της καταναγκαστικής συλλογής, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το ως άνω δικαστήριο είναι σε θέση να διασφαλίσει στο υποκείμενο των δεδομένων αποτελεσματική δικαστική προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη. Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, παρά τα όρια αυτά, μπορεί να διασφαλιστεί ο σεβασμός του κατά το άρθρο 48 του Χάρτη δικαιώματος στο τεκμήριο αθωότητας.

Επί του περιεχομένου του άρθρου 6, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680

82 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2016/680 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας προβαίνει, «κατά περίπτωση και στον βαθμό του εφικτού», σε σαφή διάκριση μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διαφορετικών κατηγοριών υποκειμένων δεδομένων, όπως τα αναφερόμενα στα στοιχεία α' έως δ' του άρθρου αυτού, ήτοι, αντιστοίχως, των προσώπων σε σχέση με τα οποία υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξαν ή πρόκειται να διαπράξουν ποινικό αδίκημα, των προσώπων τα οποία καταδικάστηκαν για ποινικό αδίκημα, των θυμάτων ποινικού αδικήματος ή προσώπων για τα οποία ορισμένα πραγματικά περιστατικά δημιουργούν την πεποίθηση ότι μπορεί να είναι θύματα ποινικού αδικήματος και, τέλος, άλλων μερών ως προς ποινικό αδίκημα, όπως προσώπων που ενδέχεται να κληθούν να καταθέσουν σε ανακρίσεις σχετικά με ποινικά αδικήματα ή σε επακόλουθη ποινική διαδικασία ή προσώπων που μπορούν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με ποινικά αδικήματα, ή προσώπων επικοινωνίας ή συνεργών των προσώπων που αναφέρονται στα στοιχεία α' και β' του εν λόγω άρθρου.

83 Επομένως, τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των δεδομένων των διαφόρων κατηγοριών υποκειμένων των δεδομένων κατά τρόπον ώστε, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 27 των προτάσεών του, να μην τους υφίστανται αδιακρίτως τον ίδιο βαθμό επέμβασης στο θεμελιώδες δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, ανεξαρτήτως της κατηγορίας στην οποία ανήκουν. Συναφώς, όπως συνάγεται από την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2016/680, η κατηγορία προσώπων που ορίζεται στο άρθρο 6, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής αντιστοιχεί στην κατηγορία των προσώπων σε σχέση με τα οποία υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξαν ποινικό αδίκημα.

84 Ωστόσο, από το γράμμα του άρθρου 6 της οδηγίας 2016/680 προκύπτει ότι η υποχρέωση που επιβάλλει η διάταξη αυτή στα κράτη μέλη δεν είναι απόλυτη. Συγκεκριμένα, αφενός, η φράση «κατά περίπτωση και στον βαθμό του εφικτού» που περιλαμβάνεται σε αυτήν υποδηλώνει ότι εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να καθορίσει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αν μπορεί να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των διαφόρων κατηγοριών υποκειμένων των δεδομένων. Αφετέρου, η φράση «παραδείγματος χάριν» που περιλαμβάνεται στο άρθρο αυτό, υποδηλώνει ότι οι εκεί απαριθμούμενες κατηγορίες προσώπων δεν έχουν εξαντλητικό χαρακτήρα.

85 Κατά τα λοιπά, επισημαίνεται ότι η ύπαρξη επαρκούς αριθμού στοιχείων για την απόδειξη της ενοχής ενός προσώπου συνιστά, κατ' αρχήν, σοβαρό λόγο να πιστεύεται ότι το πρόσωπο αυτό διέπραξε το συγκεκριμένο αδίκημα. Επομένως, φαίνεται να είναι σύμφωνη προς τον σκοπό του άρθρου 6, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680 εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει την καταναγκαστική συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων των φυσικών προσώπων προς τον σκοπό της καταγραφής τους, στον βαθμό που συγκεντρώνονται επαρκείς αποδείξεις περί της ενοχής του υποκειμένου των δεδομένων για την τέλεση ποινικού αδικήματος.

86 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 6, στοιχείο α', της οδηγίας 2016/680 δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει την καταναγκαστική συλλογή, προς τον σκοπό της καταγραφής τους, βιομετρικών και γενετικών δεδομένων τα οποία αφορούν πρόσωπα ως προς τα οποία έχουν συγκεντρωθεί επαρκείς αποδείξεις περί της ενοχής τους για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος και κατά των οποίων έχουν απαγγελθεί, για τον λόγο αυτό, κατηγορίες.

Επί του σεβασμού του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας

87 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, πρέπει να αναγνωρίζεται σε κάθε πρόσωπο που επικαλείται δικαιώματα ή ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης κατά βλαπτικής γι' αυτό απόφασης, ικανής να θίξει τα εν λόγω δικαιώματα ή ελευθερίες [πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα), C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψεις 55, 57 και 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

88 Κατά συνέπεια, κάθε κατηγορούμενος που εναντιώθηκε στη συλλογή των φωτογραφικών, δακτυλοσκοπικών και γενετικών δεδομένων του στο πλαίσιο διαδικασίας όπως η αστυνομική καταγραφή, η οποία πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680, πρέπει να διαθέτει, όπως απαιτεί το άρθρο 47 του Χάρτη, δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά της απόφασης με την οποία επιτράπηκε η καταναγκαστική συλλογή, προκειμένου να επικαλεστεί τα δικαιώματα που αντλεί από τις εγγυήσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή, και δη από την εγγύηση που απορρέει από το άρθρο 10, στοιχείο α', της οδηγίας, ότι η συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων διενεργείται κατά τρόπο σύμφωνο προς την εθνική νομοθεσία που επιτρέπει τη συλλογή τέτοιων δεδομένων. Ειδικότερα, η εγγύηση αυτή συνεπάγεται ότι το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να ελέγξει αν η απαγγελία κατηγοριών, που συνιστά τη νομική βάση της αστυνομικής καταγραφής, ελήφθη, σύμφωνα με τους κανόνες της εθνικής ποινικής δικονομίας, βάσει επαρκών αποδεικτικών στοιχείων περί της ενοχής του υποκειμένου των δεδομένων για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος.

89 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι το δικαίωμα σε αποτελεσματική δικαστική προστασία δεν αποτελεί απόλυτο προνόμιο και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, επιτρέπεται η επιβολή περιορισμών στην άσκησή του, υπό την προϋπόθεση, πρώτον, ότι οι περιορισμοί αυτοί προβλέπονται από τον νόμο, δεύτερον, ότι σέβονται το βασικό περιεχόμενο των οικείων δικαιωμάτων και ελευθεριών και, τρίτον, ότι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων [πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα), C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψεις 49 και 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

90 Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι το άρθρο 54 της οδηγίας 2016/680 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν ότι τα υποκείμενα των δεδομένων, εάν θεωρούν ότι παραβιάστηκαν τα δικαιώματα που αντλούν από διατάξεις θεσπισθείσες δυνάμει της οδηγίας εξαιτίας της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν κατά παράβαση των διατάξεων αυτών, έχουν δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής. Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν περιόρισε ο ίδιος την άσκηση του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη και τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να περιορίζουν την άσκηση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη [πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα), C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψεις 63 και 64].

91 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αν, υπό την επιφύλαξη του ένδικου βοηθήματος που προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 54 της οδηγίας 2016/680, το γεγονός ότι το αρμόδιο δικαστήριο δεν μπορεί να προβεί σε ουσιαστικό έλεγχο των προϋποθέσεων της απαγγελίας κατηγοριών στην οποία βασίζεται το μέτρο καταναγκασμού, προκειμένου να διατάξει τη λήψη μέτρου για την καταναγκαστική συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κατηγορουμένων, συνιστά επιτρεπτό περιορισμό του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη.

92 Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 89 της παρούσας απόφασης, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 65 της παρούσας απόφασης, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν τα όρια που θέτει το εθνικό δίκαιο στην εξουσία εκτιμήσεως του δικαστηρίου αυτού όταν επιλαμβάνεται αίτησης με την οποία ζητείται άδεια για την καταναγκαστική συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων που αφορούν κατηγορούμενο προς τον σκοπό της καταγραφής τους, είναι καθορισμένα από το δίκαιο αυτό κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή.

93 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, από τη νομολογία απορρέει ότι το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων στοιχείων, τη δυνατότητα πρόσβασης του φορέα του δικαιώματος αυτού σε αρμόδιο δικαστήριο προκειμένου να διασφαλισθεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων τα οποία το δίκαιο της Ένωσης κατοχυρώνει υπέρ αυτού και να εξετασθούν, προς τούτο, όλα τα πραγματικά και νομικά ζητήματα σχετικά με τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί [απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα), C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

94 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου απορρέει επίσης ότι η εν λόγω προϋπόθεση δεν συνεπάγεται, αυτή καθεαυτήν, ότι ο φορέας του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής διαθέτει άμεσο ένδικο βοήθημα το οποίο σκοπεί, κυρίως, την αμφισβήτηση συγκεκριμένου μέτρου, εφόσον υφίστανται, εξάλλου, ενώπιον των διαφόρων αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων, ένα ή περισσότερα μέσα ένδικης προστασίας που του παρέχουν τη δυνατότητα να επιτύχει, παρεμπιπτόντως, τον δικαστικό έλεγχο του μέτρου αυτού, διασφαλίζοντας τον σεβασμό των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που το δίκαιο της Ένωσης κατοχυρώνει υπέρ αυτού [πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα), C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψη 79 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

95 Ειδικότερα, όπως υπογράμμισε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 36 των προτάσεών του, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στηρίζεται στην υπόθεση ότι, μετά το προκαταρκτικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας, κατά τη διάρκεια του οποίου διενεργείται η καταναγκαστική συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του κατηγορουμένου προς τον σκοπό της καταγραφής τους, ακολουθεί ένδικο στάδιο. Ωστόσο, μολονότι κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης με την οποία ζητείται άδεια για την εν λόγω καταναγκαστική συλλογή δεν μπορεί να ελεγχθεί κατά πόσον υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις για την απαγγελία κατηγορίας, απαιτούμενη προϋπόθεση ώστε να εξαναγκαστεί το υποκείμενο των δεδομένων στη συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του, η ύπαρξη τέτοιων αποδείξεων πρέπει κατ' ανάγκη να μπορεί να εξακριβωθεί κατά το στάδιο εκείνο της διαδικασίας στο πλαίσιο του οποίου το επιλαμβανόμενο της διαφοράς δικαστήριο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εξετάσει όλα τα κρίσιμα νομικά και πραγματικά ζητήματα και, ειδικότερα, να εξακριβώσει ότι τα εν λόγω βιομετρικά και γενετικά δεδομένα δεν συνελέγησαν κατά παράβαση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνει υπέρ του ενδιαφερομένου το δίκαιο της Ένωσης [πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, État

luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα), C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψεις 81 έως 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

96 Εν πάση περιπτώσει, σύμφωνα με το άρθρο 54 της οδηγίας 2016/680, το εθνικό δίκαιο πρέπει να παρέχει στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να αμφισβητήσει λυσιτελώς την καταναγκαστική συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του στο πλαίσιο μέσου ένδικης προστασίας, το οποίο στηρίζεται στη συνεπεία της συλλογής αυτής προβαλλόμενη προσβολή των δικαιωμάτων που απορρέουν από την οδηγία, τούτο δε, με την επιφύλαξη οποιασδήποτε διαθέσιμης διοικητικής ή μη δικαστικής προσφυγής, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή. Κατά συνέπεια, ακόμη και στην περίπτωση που δεν έπεται του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας ένδικο στάδιο, ιδίως σε περίπτωση μη άσκησης δίωξης, το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να είναι σε θέση να επιτύχει πλήρη δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας της επεξεργασίας των επίμαχων δεδομένων. Επομένως, όταν, προς τον σκοπό της συμμόρφωσης προς την υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 54, το εθνικό δίκαιο παρέχει τέτοιες εγγυήσεις, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, ο σεβασμός του βασικού περιεχομένου του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας πρέπει να τεκμαίρεται, ακόμη και αν το δικαστήριο που διατάσσει την επίμαχη καταναγκαστική συλλογή δεν διαθέτει το ίδιο, κατά τον χρόνο που αποφαίνεται επί της σχετικής αίτησης, την εξουσία εκτίμησης που απαιτείται για την παροχή της εν λόγω προστασίας.

97 Όσον αφορά την τρίτη προϋπόθεση, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η συλλογή γενετικών και βιομετρικών δεδομένων κατηγορουμένου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας προς τον σκοπό της καταγραφής τους επιδιώκει σκοπούς προβλεπόμενους στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/680, ιδίως τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων, οι οποίοι συνιστούν αναγνωριζόμενους από την Ένωση σκοπούς γενικού συμφέροντος.

98 Υπογραμμίζεται συναφώς ότι η συλλογή αυτή μπορεί να συντείνει στην επίτευξη του κατά την αιτιολογική σκέψη 27 της οδηγίας 2016/680 σκοπού, σύμφωνα με τον οποίο, για την πρόληψη, διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης συγκεκριμένων ποινικών αδικημάτων και πέραν του πλαισίου αυτού, ώστε να κατανοούν καλύτερα τις εγκληματικές δραστηριότητες και να προβαίνουν σε συσχετισμούς μεταξύ διαφορετικών διαπιστωθέντων ποινικών αδικημάτων.

99 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε η Βουλγαρική Κυβέρνηση με τις γραπτές παρατηρήσεις της και διευκρίνισε με γραπτή απάντηση σε ερώτηση του Δικαστηρίου, η αστυνομική καταγραφή που καθιερώνει το εθνικό δίκαιο επιδιώκει δύο βασικούς σκοπούς. Αφενός, τα δεδομένα αυτά συλλέγονται και υποβάλλονται σε επεξεργασία για να αντιπαραβληθούν με άλλα δεδομένα που συνελέγησαν στο πλαίσιο ερευνών σχετικών με άλλα αδικήματα. Σύμφωνα με την κυβέρνηση αυτή, ο συγκεκριμένος σκοπός αφορά και την αντιπαραβολή με δεδομένα που έχουν συλλεγεί σε άλλα κράτη μέλη. Αφετέρου, τα εν λόγω δεδομένα μπορούν επίσης να τύχουν επεξεργασίας για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας απαγγέλθηκαν κατηγορίες κατά του υποκειμένου των δεδομένων.

100 Πάντως, η προσωρινή εξαίρεση από τον δικαστικό έλεγχο της εκτίμησης των αποδείξεων επί των οποίων στηρίζεται η απαγγελία κατηγοριών εναντίον του υποκειμένου των δεδομένων και, ως εκ τούτου, η συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του μπορεί να αποδειχθεί δικαιολογημένη κατά το προκαταρκτικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας. Πράγματι, η

διενέργεια τέτοιου ελέγχου σε αυτό το στάδιο θα μπορούσε να παρακωλύσει τη διεξαγωγή της ποινικής έρευνας στο πλαίσιο της οποίας συλλέγονται τα εν λόγω δεδομένα και να περιορίσει υπέρμετρα τη δυνατότητα των διενεργούντων την έρευνα να εξιχνιάσουν άλλα αδικήματα κατόπιν σύγκρισης των δεδομένων αυτών με δεδομένα που συνελέγησαν στο πλαίσιο άλλων ερευνών. Επομένως, αυτός ο περιορισμός της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δεν είναι δυσανάλογος, δεδομένου ότι το εθνικό δίκαιο διασφαλίζει μεταγενεστέρως αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο.

101 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι δεν προσκρούει στο άρθρο 47 του Χάρτη το να μην έχει ένα εθνικό δικαστήριο, όταν αποφαίνεται επί αίτησης με την οποία ζητείται να επιτραπεί η καταναγκαστική συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κατηγορουμένου προς τον σκοπό της καταγραφής τους, τη δυνατότητα να εκτιμήσει τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η απαγγελία κατηγοριών, υπό τον όρο ότι το εθνικό δίκαιο διασφαλίζει μεταγενεστέρως αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο των προϋποθέσεων της απαγγελίας κατηγοριών, βάσει της οποίας παρασχέθηκε η άδεια για τη διενέργεια της συλλογής των δεδομένων αυτών.

Επί του σεβασμού του τεκμηρίου αθωότητας

102 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη, του οποίου το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο του άρθρου 6, παράγραφος 2, της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με τον νόμο.

103 Ειδικότερα, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει ότι, μεταξύ άλλων, το τεκμήριο αθωότητας παραβιάζεται όταν δικαστική απόφαση σχετικά με κατηγορούμενο απηχεί την αίσθηση ότι ο κατηγορούμενος θεωρείται ένοχος, χωρίς η ενοχή του να έχει προηγουμένως αποδειχθεί κατά νόμον (πρβλ. απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Dalli κατά Επιτροπής, C-615/19 P, EU:C:2021:133, σκέψη 224 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

104 Εξάλλου, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2016/680, ο καθορισμός διαφορετικών κατηγοριών προσώπων στις οποίες πρέπει να αντιστοιχούν διαφορετικές επεξεργασίες των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6 της οδηγίας αυτής, δεν θα πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή του δικαιώματος στο τεκμήριο αθωότητας που κατοχυρώνεται στον Χάρτη και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

105 Όσον αφορά τους προβληματισμούς του αιτούντος δικαστηρίου ως προς το κατά πόσον γίνεται σεβαστό το δικαίωμα στο τεκμήριο της αθωότητας στην περίπτωση δικαστικής απόφασης με την οποία επιτρέπεται η συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κατηγορουμένου προς τον σκοπό της καταγραφής τους, επισημαίνεται, πρώτον, ότι, στο μέτρο που το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η συλλογή αυτή περιορίζεται στους κατηγορουμένους, ήτοι σε πρόσωπα των οποίων η ποινική ευθύνη δεν έχει ακόμη αποδειχθεί, δεν μπορεί να θεωρηθεί αυτή καθεαυτήν ότι απηχεί την αίσθηση των αρχών, υπό την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στη σκέψη 103 της παρούσας απόφασης, ότι τα πρόσωπα αυτά είναι ένοχα.

106 Δεύτερον, διαπιστώνεται ότι δικαστική απόφαση με την οποία χορηγείται άδεια για τη συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κατηγορουμένου προς τον σκοπό της καταγραφής τους, στον βαθμό που απλώς λαμβάνει υπόψη την απαγγελία κατηγορίας κατά του υποκειμένου των δεδομένων και την άρνηση αυτού να υποβληθεί στη συλλογή, δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως τοποθέτηση επί της ενοχής του προσώπου αυτού ούτε, επομένως, ως προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας του εν λόγω προσώπου.

107 Πράγματι, το γεγονός ότι το δικαστήριο που καλείται να εκδώσει μια τέτοια δικαστική απόφαση δεν μπορεί να εκτιμήσει, σε αυτό το στάδιο της ποινικής διαδικασίας, την επάρκεια των αποδεικτικών στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η απαγγελία κατηγοριών εναντίον του υποκειμένου των δεδομένων διασφαλίζει υπέρ αυτού τον σεβασμό του δικαιώματος του τεκμηρίου αθωότητας.

108 Μια τέτοια διασφάλιση επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης διάταξη, ότι αρμόδιο να αποφανθεί επί της καταναγκαστικής συλλογής των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κατηγορουμένου προς τον σκοπό της καταγραφής τους είναι το δικαστήριο το οποίο, κατά το ένδικο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, καλείται να αποφανθεί επί της ποινικής ευθύνης του προσώπου αυτού. Πράγματι, ο σεβασμός του τεκμηρίου της αθωότητας απαιτεί από το δικαστήριο αυτό να είναι απολύτως αμερόληπτο και απροκατάληπτο όταν προβαίνει στην εξέταση αυτή (πρβλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ., C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931, σκέψη 88).

109 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το κατοχυρωμένο στο άρθρο 48 του Χάρτη δικαίωμα του τεκμηρίου αθωότητας δεν αντιτίθεται στην υποβολή κατηγορουμένου, κατά το προκαταρκτικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας, σε μέτρο συλλογής βιομετρικών και γενετικών δεδομένων προς τον σκοπό της καταγραφής τους, το οποίο διατάσσεται από δικαστήριο στερούμενο, κατά το στάδιο αυτό, της εξουσίας να εκτιμήσει τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η κατηγορία.

110 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680 καθώς και τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι, σε περίπτωση που πρόσωπο το οποίο κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος αρνείται να συνεργαστεί αυτοβούλως στη συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων που το αφορούν, προς τον σκοπό της καταγραφής τους, το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο οφείλει να διατάξει την καταναγκαστική συλλογή των δεδομένων αυτών, χωρίς να έχει την εξουσία να εκτιμήσει αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρηθεί ότι το υποκείμενο των δεδομένων τέλεσε το αδίκημα για το οποίο κατηγορείται, υπό τον όρο ότι το εθνικό δίκαιο διασφαλίζει μεταγενεστέρως τον αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο των προϋποθέσεων επί των οποίων στηρίζεται η απαγγελία κατηγορίας βάσει της οποίας χορηγήθηκε η άδεια για τη διενέργεια της συλλογής των δεδομένων.

Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

111 Υπενθυμίζεται κατ’ αρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, στο τελευταίο απόκειται να δώσει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμη απάντηση η οποία θα του παρέχει τη δυνατότητα επίλυσης της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί να αναδιατυπώσει, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, τα

ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

112 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής και όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 46 και 49 της παρούσας απόφασης, στο πλαίσιο του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο των απαιτήσεων του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′, του άρθρου 8, παράγραφοι 1 και 2, και του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680.

113 Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 46 έως 48 της παρούσας απόφασης, το αιτούν δικαστήριο σημειώνει ότι, ενώ, κατά την εκτίμησή του, οι διατάξεις αυτές απαιτούν οι αρμόδιες αρχές να έχουν περιθώριο εκτιμήσεως κατά τη διαπίστωση της αναγκαιότητας της συλλογής βιομετρικών και γενετικών δεδομένων και να αιτιολογούν επαρκώς την αναγκαιότητα αυτή, η αστυνομική καταγραφή την οποία προβλέπει η εφαρμοστέα στην υπόθεση της κύριας δίκης νομοθεσία διενεργείται υποχρεωτικώς ως προς όλα τα πρόσωπα που κατηγορούνται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενων αδικημάτων, περιλαμβάνει δε και τις τρεις κατηγορίες βιομετρικών και γενετικών δεδομένων που αφορά η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης διάταξη του εθνικού δικαίου, χωρίς η νομοθεσία αυτή να απαιτεί να διαπιστώνεται κατά πόσον είναι αναγκαία η συλλογή όλων αυτών των κατηγοριών δεδομένων στη συγκεκριμένη περίπτωση.

114 Επομένως, το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι αφορά, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′, καθώς και με το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει τη συστηματική συλλογή, προς τον σκοπό της καταγραφής τους, βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από κάθε πρόσωπο που κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος, χωρίς να προβλέπει ότι η αρμόδια αρχή οφείλει να διαπιστώσει και να καταδείξει, αφενός, ότι η συλλογή αυτή είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των συγκεκριμένων σκοπών που επιδιώκονται και, αφετέρου, ότι δεν είναι δυνατή η επίτευξη των σκοπών αυτών με τη συλλογή μέρους μόνον των οικείων δεδομένων.

115 Ειδικότερα, παρατηρείται ότι οι προβληματισμοί του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν την απαίτηση του άρθρου 10 της οδηγίας, κατά την οποία η επεξεργασία των ειδικών κατηγοριών δεδομένων που προβλέπει το άρθρο αυτό πρέπει να επιτρέπεται «μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαί[α]».

116 Συναφώς, πρώτον, υπενθυμίζεται ότι, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 62 και 63 της παρούσας απόφασης, το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 αποτελεί ειδική διάταξη, η οποία διέπει τις επεξεργασίες ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων. Όπως απορρέει από τη νομολογία, σκοπός του εν λόγω άρθρου είναι η διασφάλιση αυξημένης προστασίας έναντι των επεξεργασιών τέτοιων δεδομένων, οι οποίες, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 37 της εν λόγω οδηγίας, λόγω του ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των συγκεκριμένων δεδομένων και του πλαισίου εντός του οποίου υποβάλλονται σε επεξεργασία, ενδέχεται να συνεπάγονται σημαντικούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, όπως είναι το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία

κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, GC κ.λπ. (Διαγραφή συνδέσμων προς ευαίσθητα δεδομένα), C-136/17, EU:C:2019:773, σκέψη 44].

117 Δεύτερον, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680, η απαίτηση να επιτρέπεται η επεξεργασία τέτοιων δεδομένων «μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαί[α]» πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καθορίζει ενισχυμένες προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που απορρέουν από το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία β′ και γ′, και από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, οι οποίες αναφέρονται μόνο στην «αναγκαιότητα» επεξεργασίας δεδομένων που εμπίπτει, εν γένει, στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.

118 Συγκεκριμένα, αφενός, η χρήση του επιρρήματος «μόνο» πριν από τη φράση «όταν είναι απολύτως αναγκαί[α]» υπογραμμίζει ότι η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680, μπορεί να θεωρηθεί αναγκαία μόνο σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων. Αφετέρου, ο «απόλυτος» χαρακτήρας της αναγκαιότητας επεξεργασίας τέτοιων δεδομένων συνεπάγεται ότι η αναγκαιότητα αυτή πρέπει να εκτιμάται κατά τρόπο ιδιαιτέρως αυστηρό.

119 Το γεγονός που επικαλείται η Γαλλική Κυβέρνηση ότι το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, σε ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις του, αναφέρεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων είναι «όλως αναγκαία» δεν έχει εν προκειμένω καθοριστική σημασία. Πράγματι, αυτή η ορολογική διαφοροποίηση δεν μεταβάλλει τη φύση του κατά τον τρόπο αυτό οριζόμενου κριτηρίου ούτε το ζητούμενο επίπεδο απαιτήσεων, καθόσον και αυτές οι γλωσσικές αποδόσεις προβλέπουν μια ενισχυμένη προϋπόθεση προκειμένου να επιτραπεί η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, σύμφωνα με την οποία απαιτείται αυστηρότερη εκτίμηση της αναγκαιότητας της επεξεργασίας απ' ό, τι όταν τα υποκείμενα σε επεξεργασία δεδομένα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου.

120 Εξάλλου, όπως επισημαίνει και η Επιτροπή, η απαίτηση να επιτρέπεται η εμπίπτουσα στο άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680 επεξεργασία δεδομένων μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία δεν περιλαμβανόταν στην πρόταση οδηγίας [COM(2012) 10 τελικό], από την οποία προήλθε η οδηγία αυτή, αλλά εισήχθη μεταγενέστερα από τον νομοθέτη της Ένωσης, ο οποίος σαφώς θέλησε με τον τρόπο αυτόν να επιβάλει μια ενισχυμένη προϋπόθεση όσον αφορά την αναγκαιότητα της επεξεργασίας δεδομένων, σε συμφωνία προς τον επιδιωκόμενο από το συγκεκριμένο άρθρο σκοπό της αυξημένης προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων.

121 Τρίτον, όσον αφορά το περιεχόμενο της απαίτησης να επιτρέπεται η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων «μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία», επισημαίνεται ότι οι ειδικές απαιτήσεις του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680 συνιστούν ειδική εφαρμογή, ισχύουσα για ορισμένες κατηγορίες δεδομένων, των αρχών των άρθρων 4 και 8 της οδηγίας, τις οποίες πρέπει να τηρεί κάθε επεξεργασία δεδομένων που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της. Κατά συνέπεια, το περιεχόμενο των διαφόρων αυτών απαιτήσεων πρέπει να προσδιοριστεί υπό το πρίσμα των εν λόγω αρχών.

122 Ειδικότερα, αφενός, η κατά την έννοια του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680 «απόλυτη αναγκαιότητα» της συλλογής των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κατηγορουμένου προς τον σκοπό της καταγραφής τους πρέπει να καθορίζεται με γνώμονα τους σκοπούς της συλλογής αυτής. Σύμφωνα με την αρχή του περιορισμού των σκοπών που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας αυτής, οι σκοποί αυτοί πρέπει να είναι «καθορισμένοι,

ρητοί και νόμιμοι». Αφετέρου, η απαίτηση να επιτρέπεται η επεξεργασία των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων «μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία» αντιστοιχεί βέβαια, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 117 έως 119 της παρούσας απόφασης, σε απαίτηση για αυξημένη προστασία ορισμένων κατηγοριών δεδομένων, πλην όμως συνιστά συγχρόνως και ειδική εφαρμογή, στις κατηγορίες δεδομένων του εν λόγω άρθρου 10, της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων που διατυπώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της εν λόγω οδηγίας, σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι κατάλληλα, συναφή και περιορισμένα στο απολύτως αναγκαίο μέτρο σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία.

123 Επιπλέον, υπό το πρίσμα του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της ίδιας οδηγίας, το περιεχόμενο της απαίτησης αυτής πρέπει επίσης να καθορίζεται λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας, κατά το οποίο τα κράτη μέλη προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι η επεξεργασία είναι σύννομη μόνον εάν και στον βαθμό που είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που ασκείται από αρχή αρμόδια για τους σκοπούς που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής καθώς και του άρθρου 8, παράγραφος 2, το οποίο επιτάσσει να καθορίζει το δίκαιο κράτους μέλους που ρυθμίζει την εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας επεξεργασία τουλάχιστον τους στόχους της επεξεργασίας, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και τους σκοπούς της επεξεργασίας.

124 Συναφώς, οι σκοποί της επεξεργασίας βιομετρικών και γενετικών δεδομένων δεν μπορούν να καθορίζονται με υπερβολικά γενικούς όρους, αλλά επιβάλλεται να ορίζονται κατά τρόπο αρκούντως ακριβή και συγκεκριμένο ώστε να καθίσταται δυνατή η εκτίμηση του κατά πόσον η εν λόγω επεξεργασία είναι «απολύτως αναγκαία».

125 Εξάλλου, η απαίτηση να είναι η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων «απολύτως αναγκαί[α]» συνεπάγεται ιδιαιτέρως αυστηρό έλεγχο σε αυτό το πλαίσιο της τήρησης της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.

126 Συναφώς, κατά πρώτον, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 26 της οδηγίας 2016/680, η απαίτηση αναγκαιότητας πληρούται όταν ο σκοπός που επιδιώκεται με την επίμαχη επεξεργασία δεδομένων δεν μπορεί εύλογα να επιτευχθεί κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέσα τα οποία θίγουν λιγότερο τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως τα δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 85 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ειδικότερα, λαμβανομένης υπόψη της αυξημένης προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας αυτής πρέπει να βεβαιωθεί ότι ο εν λόγω σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση άλλων κατηγοριών δεδομένων πέραν εκείνων που απαριθμούνται στο άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680.

127 Κατά δεύτερον, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών κινδύνων που ενέχει η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως στο πλαίσιο των καθηκόντων των αρμοδίων αρχών για τους σκοπούς του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/680, η απαίτηση περί «απόλυτης αναγκαιότητας» συνεπάγεται ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη σημασία του σκοπού τον οποίο επιδιώκει η επεξεργασία αυτή. Μια τέτοια σημασία μπορεί να εκτιμηθεί, μεταξύ άλλων, σε συνάρτηση με την ίδια τη φύση του επιδιωκόμενου σκοπού, ιδίως δε με το γεγονός ότι η επεξεργασία εξυπηρετεί

συγκεκριμένο σκοπό που σχετίζεται με την πρόληψη ποινικών αδικημάτων ή απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας που έχουν ορισμένη σοβαρότητα, την καταστολή τέτοιων αδικημάτων ή την προστασία από τέτοιες απειλές, καθώς και υπό το πρίσμα των ειδικών περιστάσεων υπό τις οποίες πραγματοποιείται η επεξεργασία αυτή.

128 Κατόπιν των ανωτέρω, γίνεται δεκτό ότι εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει τη συστηματική συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων κάθε προσώπου που κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος είναι, κατ' αρχήν, αντίθετη προς την απαίτηση του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680, κατά την οποία η επεξεργασία των ειδικών κατηγοριών δεδομένων που προβλέπει το άρθρο αυτό πρέπει να επιτρέπεται «μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαί[α]».

129 Πράγματι, μια τέτοια νομοθεσία μπορεί να οδηγήσει, αδιακρίτως και γενικώς, στη συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων της πλειονότητας των προσώπων κατά των οποίων έχει απαγγελθεί κατηγορία, καθόσον η έννοια του «αυτεπαγγέλτως διωκόμενου εκ προθέσεως τελεσθέντος ποινικού αδικήματος» έχει ιδιαιτέρως γενικό χαρακτήρα και μπορεί να έχει εφαρμογή σε μεγάλο αριθμό ποινικών αδικημάτων, ανεξαρτήτως της φύσης και της σοβαρότητάς τους.

130 Βεβαίως, μια τέτοια νομοθεσία περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της συλλογής βιομετρικών και γενετικών δεδομένων στα πρόσωπα κατά των οποίων έχουν απαγγελθεί κατηγορίες κατά το στάδιο της ανάκρισης στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, δηλαδή σε πρόσωπα σε σχέση με τα οποία υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξαν ποινικό αδίκημα κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680. Ωστόσο, το γεγονός και μόνον ότι ένα πρόσωπο κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου ποινικού αδικήματος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως στοιχείο από το οποίο μπορεί καθαυτό να συναχθεί ότι η συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων του είναι απολύτως αναγκαία, υπό το πρίσμα των σκοπών που αυτή επιδιώκει και λαμβανομένων υπόψη των προσβολών των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, που απορρέουν από τα άρθρα αυτά.

131 Συγκεκριμένα, αφενός, εφόσον υφίστανται σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι το εν λόγω πρόσωπο διέπραξε ποινικό αδίκημα, οι οποίοι δικαιολογούν την απαγγελία κατηγορίας, όπερ προϋποθέτει ότι έχουν ήδη συλλεγεί επαρκείς αποδείξεις για την εμπλοκή του προσώπου αυτού στην αξιόποινη πράξη, ενδέχεται να προκύπτουν περιπτώσεις στις οποίες η συλλογή τόσο των βιομετρικών όσο και των γενετικών δεδομένων δεν ανταποκρίνεται σε καμία συγκεκριμένη ανάγκη για τους σκοπούς της εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας.

132 Αφετέρου, η πιθανότητα τα βιομετρικά και γενετικά δεδομένα κατηγορουμένου να είναι απολύτως αναγκαία στο πλαίσιο άλλων διαδικασιών πλην εκείνης στο πλαίσιο της οποίας απαγγέλθηκαν οι κατηγορίες μπορεί να προσδιοριστεί μόνο βάσει του συνόλου των κρίσιμων στοιχείων, όπως είναι μεταξύ άλλων, η φύση και η σοβαρότητα της πιθανολογούμενης παράβασης για την οποία κατηγορείται, οι ειδικές περιστάσεις της παράβασης, η ενδεχόμενη σύνδεση της εν λόγω παράβασης με άλλες εκκρεμείς διαδικασίες, το ποινικό του μητρώο ή το ατομικό προφίλ του οικείου προσώπου.

133 Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του άρθρου 10 της οδηγίας 2016/680, είναι δυνατή η ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας που προβλέπει το εν λόγω μέτρο καταναγκασμού κατά τρόπο

σύμφωνο προς το δίκαιο της Ένωσης. Ειδικότερα, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει αν το εθνικό δίκαιο επιτρέπει να εκτιμηθεί η «απόλυτη αναγκαιότητα» της συλλογής τόσο των βιομετρικών όσο και των γενετικών δεδομένων του υποκειμένου των δεδομένων προς τον σκοπό της καταγραφής τους. Μεταξύ άλλων, πρέπει, για τον λόγο αυτόν, να μπορεί να εξακριβωθεί αν η φύση και η σοβαρότητα του αδικήματος για το οποίο είναι ύποπτο το υποκείμενο των δεδομένων στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας της κύριας δίκης, ή αν άλλα κρίσιμα στοιχεία, όπως αυτά περί των οποίων γίνεται λόγος στη σκέψη 132 της παρούσας απόφασης, μπορούν να αποτελέσουν περιστάσεις ικανές να στοιχειοθετήσουν τέτοια «απόλυτη ανάγκη». Επιπλέον, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η συλλογή των δεδομένων που αφορούν την οικογενειακή κατάσταση, συλλογή επίσης προβλεπόμενη στο πλαίσιο της αστυνομικής καταγραφής όπως επιβεβαίωσε η Βουλγαρική Κυβέρνηση με γραπτή απάντηση σε ερώτηση του Δικαστηρίου, δεν καθιστά δυνατή, αφ' εαυτής, την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών.

134 Σε περίπτωση που το εθνικό δίκαιο δεν εγγυάται τέτοιο έλεγχο του μέτρου της συλλογής βιομετρικών και γενετικών δεδομένων, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα του άρθρου 10 απορρίπτοντας την αίτηση των αστυνομικών αρχών περί χορήγησης αδείας για την καταναγκαστική συλλογή των δεδομένων αυτών.

135 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′, καθώς και με το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει τη συστηματική συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από κάθε πρόσωπο που κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος προς τον σκοπό της καταγραφής τους, χωρίς να προβλέπει ότι η αρμόδια αρχή οφείλει να διαπιστώσει και να καταδείξει, αφενός, κατά πόσον η συλλογή αυτή είναι απολύτως αναγκαία για την εκπλήρωση των συγκεκριμένων σκοπών που επιδιώκονται και, αφετέρου, ότι δεν είναι δυνατή η επίτευξη των σκοπών αυτών με μέτρα που συνιστούν λιγότερο σοβαρή επέμβαση στα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων.

Επί των δικαστικών εξόδων

136 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 10, στοιχείο α′, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,**

έχει την έννοια ότι:

έχει την έννοια ότι η επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από τις αστυνομικές αρχές κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους έρευνας προς τους σκοπούς της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της τήρησης της δημόσιας τάξης επιτρέπεται από το δίκαιο κράτους μέλους κατά την έννοια του άρθρου 10, στοιχείο α′, της οδηγίας αυτής εφόσον το δίκαιο του κράτους μέλους προβλέπει καθορισμένη κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή νομική βάση για τη διενέργεια τέτοιας επεξεργασίας. Περαιτέρω, το γεγονός ότι η εθνική νομοθετική πράξη που περιέχει τέτοια νομική βάση παραπέμπει στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) και όχι στην οδηγία 2016/680 δεν είναι αρκεί αφ' εαυτού για να τεθεί υπό αμφισβήτηση το κατά πόσον επιτρέπεται η επεξεργασία αυτή, εφόσον από την ερμηνεία του συνόλου των εφαρμοστέων διατάξεων του εθνικού δικαίου προκύπτει, κατά τρόπο αρκούντως σαφή, ακριβή και μη διφορούμενο, ότι η επίμαχη επεξεργασία βιομετρικών και γενετικών δεδομένων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και όχι του κανονισμού.

2) **Το άρθρο 6, στοιχείο α′, της οδηγίας 2016/680 καθώς και τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,**

έχουν την έννοια ότι:

δεν αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι, σε περίπτωση που πρόσωπο το οποίο κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος αρνείται να συνεργαστεί αυτοβούλως στη συλλογή των βιομετρικών και γενετικών δεδομένων που το αφορούν προς τον σκοπό της καταγραφής τους, το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο υποχρεούται να διατάξει την καταναγκαστική συλλογή των δεδομένων αυτών, χωρίς να έχει την εξουσία να εκτιμήσει αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρηθεί ότι το υποκείμενο των δεδομένων τέλεσε το αδίκημα για το οποίο κατηγορείται, υπό τον όρο ότι το εθνικό δίκαιο διασφαλίζει μεταγενεστέρως τον αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο των προϋποθέσεων επί των οποίων στηρίζεται η απαγγελία κατηγορίας βάσει της οποίας χορηγήθηκε η άδεια για τη διενέργεια της συλλογής των δεδομένων.

3) **Το άρθρο 10 της οδηγίας 2016/680, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′, καθώς και με το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας αυτής,**

έχει την έννοια ότι:

αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει τη συστηματική συλλογή βιομετρικών και γενετικών δεδομένων από κάθε πρόσωπο που κατηγορείται για την εκ προθέσεως τέλεση αυτεπαγγέλτως διωκόμενου αδικήματος προς τον σκοπό της καταγραφής τους, χωρίς να προβλέπει ότι η αρμόδια αρχή οφείλει να διαπιστώσει και να καταδείξει, αφενός, κατά πόσον η συλλογή αυτή είναι απολύτως αναγκαία για την εκπλήρωση των συγκεκριμένων σκοπών που επιδιώκονται και, αφετέρου, ότι δεν είναι

δυνατή η επίτευξη των σκοπών αυτών με μέτρα που συνιστούν λιγότερο σοβαρή επέμβαση στα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων.

(υπογραφές)